

تحلیل کلی بودجه بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

گروه پژوهشی بخش خدمات و امور فرهنگی و اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری

عنوان گزارش:

تحلیل کلی بودجه بخش بازرگانی
در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

شناسه گزارش

عنوان	تحلیل کلی بودجه بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور
کد شناسه	۹۶-۱۲-۱۰۰۳
پدیدآورنده	رضا آذری محبی، میلاد علی بخشی، ندا میری، کبری رحمانی، سیدمحمود حسینی درویشانی، عباس علی امینی بیات، رضا ویسی، فرنوش حاجیها
ناظر علمی	حمید امانی همدانی
ناشر	انتشارات سازمان برنامه و بودجه کشور
تاریخ انتشار	۲۳ دی ماه ۱۳۹۶
حقوق معنوی این اثر متعلق به مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور است و استفاده از آن با ذکر ماخذ بلامانع خواهد بود.	

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش‌گفتار	۵
۱- مقدمه	۷
۲- وضعیت بخش در اسناد قانونی	۸
۳- جهت‌گیری‌ها، راهبردها و سیاست‌های تعیین شده در برنامه ششم، احکام دائمی، برنامه دولت دوازدهم و بخشنامه بودجه	۱۰
۴- چالش‌های اساسی، تنگناها و مشکلات در بخش در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶	۱۴
۵- راهکارهای خروج از تنگناها و مشکلات بخش، در بودجه سال ۱۳۹۷	۱۵
۶- تبصره‌های بودجه سال ۱۳۹۷	۱۶
۷- تحلیل مهم‌ترین متغیرهای اقتصادی یا اجتماعی بخش	۱۶
۸- تحلیل اعتبارات هزینه‌ای بخش (برحسب برنامه- دستگاه اجرایی و ...) - ردیف‌های متفرقه	۲۹
۹- تحلیل حجم سرمایه‌گذاری‌ها در بخش (اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای - سایر منابع داخلی و خارجی برحسب نوع)	۳۴
۱۰- تحلیل وضعیت درآمدهای دستگاه‌ها و نوع درآمدهای مختلف در بخش	۳۵
۱۱- تحلیل وضع بخش در مقایسه با کشورهای منتخب و شاخص‌های بین‌المللی	۳۶
۱۲- مهم‌ترین اولویت‌های بخش بازرگانی و خدمات مالی در لایحه بودجه ۱۳۹۷ کل کشور	۳۹

پیش‌گفتار

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری در نظر دارد ضمن فراهم‌آوری زمینه لازم جهت برخورداری از ظرفیت بزرگ صاحب‌نظران داخلی و خارجی و همچنین انعکاس مستمر دستاوردهای علمی به کارشناسان و مسئولین ذی‌ربط و تشریک مساعی لازم، نسبت به استقرار جایگاه واقعی سازمان در نظام تصمیم‌گیری و مدیریت کشور، اقدامات بایسته را به عمل آورد. به این منظور، تهیه گزارش‌های تحلیلی بر بودجه ۱۳۹۷ در همکاری و هماهنگی با واحدهای سازمان به عنوان نخستین برون‌داد و تجربه همکاری قلمداد می‌گردد.

گزارش‌های تحلیلی بودجه در قالب چارچوبی در حوزه‌های موضوعات کلان، فرابخشی و موضوعات خاص و در سطح بخش‌ها در سطوح مختلف تهیه گردید.

در این گزارش‌ها تحلیلی بر بودجه، مقایسه‌های بین‌المللی، مقایسه با سنوات گذشته (سال‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶)، مقایسه با کشورهای منتخب، انطباق با برنامه ششم و برنامه دولت دوازدهم و بررسی آثار و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی آن مورد توجه قرار گرفته است.

در پایان ضمن ابراز تشکر و قدردانی از پدیدآورندگان، ناظران، مشاوران علمی و کلیه افرادی که در تهیه، تنظیم و چاپ این آثار تلاش کردند، موجب امتنان خواهد بود چنانچه از نقطه نظرات ارزشمند عزیزان بهره‌مند گردیم.

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری

۱- مقدمه

بازرگانی فعالیتی است خدماتی که به عنوان واسطه بین تولید و مصرف کالا قرار گرفته و معمولاً سهم بسزایی از ارزش افزوده هر کشور را به خود اختصاص می‌دهد. به علاوه، در شرایط اقتصادی امروز جهان که ویژگی اصلی آن تقسیم کار و تولید انبوه هم در سطح ملی و هم در سطح بین‌المللی است، کیفیت ارائه خدمت بازرگانی تأثیر قابل توجهی بر چگونگی فعالیت‌های تولیدی و کسب مطلوبیت‌های مصرفی داشته و بدین لحاظ رفاه اقتصادی جامعه به میزان قابل توجهی از آن متأثر می‌باشد. جمهوری اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست به ویژه این که شرایط جغرافیایی و اقلیمی کشور از نظر گستردگی مساحت، تنوع فرهنگی و آب و هوایی، وجود امکانات متفاوت تولیدی در مناطق مختلف (به لحاظ داخلی) و قرار گرفتن در منطقه استراتژیک خاورمیانه و در مسیر ارتباطات بازرگانی بین شرق آسیا و اروپا و همچنین کشورهای آسیای میانه و قفقاز با کشورهای عربی خلیج فارس (به لحاظ خارجی) اهمیت خاصی به بخش بازرگانی داده است. همچنین در شرایط کنونی پسا برجام نیز انتظار بر آن است تا شاهد رشد بیشتر این بخش در اقتصاد کشور باشیم.

در بخش بازرگانی خارجی، توسعه تجارت خارجی، فراهم آوردن موجبات توسعه بنگاه‌های تجاری و افزایش توانمندی آنها در جهت توسعه صادرات غیرنفتی و بهبود تراز تجاری کشور، تقویت و توسعه ظرفیت‌های تجاری در سطح کلان، تأمین مالی پایدار و افزایش توان ثروت آفرینی، سعی در تهیه و تدارک منابع مالی با شرایط مطلوب برای بخش غیر دولتی با هدف ارتقاء نقش بخش غیر دولتی در اقتصاد کشور و همچنین تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی، از مهمترین وظایف حاکمیتی دولت در این حوزه می‌باشد. سازمان‌های تاثیرگذار در بخش تجارت خارجی شامل سازمان توسعه تجارت ایران، سازمان سرمایه گذاری و کمک‌های فنی و اقتصادی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران و مرکز توسعه تجارت الکترونیکی کشور می‌باشند که در این گزارش آمار و اطلاعات مربوط به عملکرد هر یک از آنها ارائه شده است.

نظام بازرگانی داخلی، مجموعه فعالیت‌های حوزه تبادل کالا و خدمات از مبادی عرضه به مراکز تقاضا را شامل می‌شود. قلمرو حضور دولت در این بخش، برنامه‌ریزی و تأمین کالاهای اساسی، تنظیم بازار، اعمال نظارت بر فعالیت‌های این حوزه و حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان است. در این راستا تنظیم فعالیت‌های مربوط به برنامه‌ریزی، تعیین خطمشی در امور بازرگانی داخلی، تأمین و توزیع کالاهای اساسی، ارائه خدمات مورد نیاز در چارچوب قوانین سیاست‌های بازرگانی کشور، برآورد نیاز مصرفی کالاهای اساسی، حساس و ضروری و بررسی مستمر عرضه و تقاضای آنها و اتخاذ تدابیر لازم به منظور رفع کمبودها و نارسایی‌های موجود، ساماندهی واحدهای صنفی، بازرسی و نظارت بر قیمت‌گذاری، توزیع کالا و خدمات، پیش‌بینی و برنامه‌ریزی تأمین کالاها به هنگام وقوع حوادث غیرمترقبه و مصارف خاص فصلی و نظارت بر حسن اجرای آن و حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط صورت می‌گیرد. البته با توجه به اجرای قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی و آیین‌نامه اجرایی آن، وظایف مربوط به تجارت و تنظیم بازار محصولات کشاورزی نیز به وزارت جهاد کشاورزی منتقل شده است.

۲- وضعیت بخش در اسناد قانونی

الف- گمرک جمهوری اسلامی ایران

گمرک جمهوری اسلامی ایران سازمانی دولتی و حاکمیتی است که به عنوان مرزبان اقتصادی کشور و حافظ حقوق دولت و جامعه و بر اساس قانون امور گمرکی، کنوانسیون‌های بین‌المللی گمرکی و سایر مقررات مرتبط، با بهره‌مندی از سرمایه‌های انسانی متعهد و کارآمد، فناوری‌های نوین، مدیریت ریسک و تعامل و هم‌گرایی موثر با سازمان‌های همجوار منطقه‌ای و بین‌المللی گمرکی نسبت به ارائه خدمات گمرکی مطلوب اقدام نموده و نقش موثری در تصمیم‌سازی کلان اقتصادی و تجاری کشور ایفا می‌نماید.

ب- سازمان توسعه تجارت

سازمان توسعه تجارت ایران، سازمانی است فعال، مشارکت‌جو و مبتنی بر دانش که در راستای برنامه‌های کلان کشور به منظور قطع وابستگی به اقتصاد نفتی و گسترش تولید، اشتغال و کارآفرینی به نحوی یکپارچه و اثربخش به دنبال توسعه و تقویت تجارت خارجی و دستیابی به سهم بیشتر بازار هدف است. این سازمان، نیل به توسعه تجارت را با عنایت به برقراری تعاملات سازنده با طرفین تجاری و ذی‌نفعان خود، منابع انسانی کارآمد و به‌کارگیری دانش و فناوری جدید دنبال کرده است و همواره سعی دارد با برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، حمایت و نظارت عالیه، بستر مناسبی جهت مدیریت کلان صادرات و تقویت زیربنایها و ظرفیت‌های لازم برای تسهیل و توسعه تجارت خارجی در کشور فراهم کند.

اهداف اساسی سازمان عبارتند از: توسعه تجارت خارجی، بازاریابی، تبلیغ و گسترش بازارهای جهانی کالا و خدمات صادراتی کشور، فراهم آوردن موجبات توسعه بنگاه‌های تجاری و افزایش توانمندی آنها به منظور توسعه صادرات غیر نفتی و بهبود تراز بازرگانی، اطلاع‌رسانی تجاری و انجام اقدامات لازم به منظور روان‌سازی حذف تشریفات زائد تجاری و همچنین تهیه و تنظیم قوانین و مقررات مناسب برای فعالیتهای تجاری و توسعه همکاریهای دوجانبه، چندجانبه و منطقه‌ای با سایر کشورها و نیز ارائه تسهیلات و کمک برای توسعه صادرات و ارتقاء کیفی کالاها و خدمات با توجه به مزیت‌های نسبی و رقابتی کشور.

ج- سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های فنی و اقتصادی ایران

سازمان سرمایه‌گذاری نیز بر اساس ماده (۵) قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی تنها نهاد رسمی و قانونی تشویق سرمایه‌گذاری خارجی در کشور و رسیدگی به امور سرمایه‌گذاریهای خارجی می‌باشد و تکالیف مندرج در قانون برنامه ششم بر عهده این سازمان قرار گرفته است. البته ذکر این نکته نیز ضروری به نظر می‌رسد که اساساً موضوع سرمایه‌گذاری خارجی یک موضوعات فرابخشی بوده و حوزه شمول آن در یک دستگاه یا سازمان خاصی خلاصه نمی‌شود و لزوم تعامل و همکاری سایر دستگاه‌های کشور را طلب کرده و نیازمند پیگیری‌های مجدانه است.

د- مرکز توسعه تجارت الکترونیکی

مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در سال ۱۳۸۸ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی و معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور وقت و به منظور نظارت بر حسن اجرای قانون تجارت الکترونیکی، استقرار، پیاده سازی و توسعه تجارت الکترونیکی در کشور و از تجمیع مرکز دولتی صدور گواهی الکترونیکی ریشه و کمیته ملی ادیفکت تشکیل شده است.

ه- سازمان مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی

به منظور تسریع در انجام امور زیربنایی، عمران و آبادانی، رشد و توسعه اقتصادی، سرمایه گذاری و افزایش درآمد عمومی، ایجاد اشتغال سالم و مولد، تنظیم بازار کار و کالا، حضور فعال در بازارهای جهانی و منطقه‌ای، تولید و صادرات کالاهای صنعتی و تبدیلی و ارائه خدمات عمومی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی بر اساس موازین قانونی و قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران تشکیل گردیده‌اند.

و- سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان

در تیر ماه سال ۱۳۵۴ به منظور تعیین، تعدیل و تثبیت قیمت تولیدات داخلی کشور و کالاهای وارداتی و خدمات و انجام بررسی‌ها و تهیه طرح‌های لازم در جهت متعادل ساختن و پیشگیری از افزایش نا متناسب قیمت‌ها "مرکز بررسی قیمت‌ها" تشکیل گردید. و به دنبال آن در تیر ماه همان سال به منظور تهیه فهرست کالاهایی که مصرف‌کنندگان یا تولیدکنندگان آن می‌بایست مورد حمایت قرار گیرند؛ صندوق حمایت مصرف‌کنندگان تشکیل گردید و بر اساس مصوبه ۲۳ خرداد ۱۳۵۶ مجلس سنا صندوق مذکور به سازمان حمایت تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان تغییر نام یافته و در نهایت در سال ۱۳۵۸ با ادغام مرکز بررسی قیمت‌ها در سازمان حمایت تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تشکیل و اساسنامه آن در تاریخ ۱۳۵۸/۱۰/۲۹ به تصویب شورای انقلاب اسلامی رسید. به موجب ماده (۳) اساسنامه، سازمان دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی می‌باشد و به صورت شرکت سهامی اداره می‌شود و وابسته به وزارت صنعت، معدن و تجارت است. همچنین بر اساس مصوبه شماره ۱۹۰۱/۸۵۰۸۱ مورخ ۱۳۸۴/۰۵/۱۲ شورای عالی اداری، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات ادغام و کلیه وظایف و اختیارات سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات به سازمان حمایت محول گردید.

ز - سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران در سال ۱۳۴۸ با ماهیت شرکت سهامی دولتی بصورت نامحدود تاسیس گردیده و اساسنامه آن در سال ۱۳۴۸ به تصویب مجلسین سابق رسید. در سال ۱۳۸۸ دفاتر نظام‌های بهره‌برداری و امور تشکلهای بخش کشاورزی بعنوان بخش‌های حاکمیتی جدید به سازمان ملحق گردید. با توجه به مفاد اساسنامه قانونی، هدف اصلی سازمان مذکور، تأمین موجبات پیشرفت، گسترش و تقویت نقش تعاونیها، تشکلهای روستائی و کشاورزی، نظام صنفی و نظام‌های بهره‌برداری در توسعه عملیات تولید، خرید، جمع‌آوری، بسته‌بندی، فرآوری، تأمین نهاده‌ها و ماشین‌آلات کشاورزی، بازاریابی،

بازاررسانی، بازرگانی و ارائه خدمات به کشاورزان و روستائیان می باشد. سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران با توجه به ارتباط نزدیک با تشکلهای و تعاونیهای بخش کشاورزی، ظرفیت مناسبی برای تحقق اهداف توسعه بخش کشاورزی و رشد و شکوفایی اقتصاد روستایی کشور دارا می باشد.

ح - سازمان چای

قانون تاسیس سازمان چای کشور به استناد ماده ۳۰ قانون خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است. بر اساس مصوبه هیئت وزیران به شماره ۴۹۲۴۷/ت/۴۲۷۴۵ هـ مورخ ۱۳۸۸/۳/۵ سازمان بعنوان متولی ساماندهی چای در کشور است.

ط - وزارت جهاد کشاورزی (حوزه تنظیم بازار داخلی)

برنامه‌ریزی و تأمین کالاهای اساسی و تنظیم بازار کالاهای مزبور به منظور حفظ ثبات در بازار داخلی و همچنین حمایت از تولیدکنندگان یکی از اولویتهای مهم دولت در سال‌های اخیر بوده و در این راستا وزارت جهاد کشاورزی با توجه به وظایف محوله براساس قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی، نسبت به اتخاذ سیاستهای تجاری و حمایتی مربوط در راستای تنظیم بازار و حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی اقدام می‌نماید.

۳- جهت‌گیری‌ها، راهبردها و سیاست‌های تعیین شده در برنامه ششم، احکام دائمی، برنامه دولت

دوازدهم و بخشنامه بودجه

احکام و مواد قانونی برنامه پنجساله ششم توسعه

الف- گمرک جمهوری اسلامی ایران

- بند (ج) ماده (۴۶) موضوع کاهش ورود کالای قاچاق

- بند (ب) ماده (۱۰۸) موضوع نصب، راه‌اندازی و به‌روزرسانی سامانه‌های کنترلی خودرویی بارگنجی (کانتینری- ایکس ری) در مبادی گمرکی

ب- سازمان توسعه تجارت

ماده ۳- موضوع دستیابی به رشد اقتصادی متوسط سالانه هشت درصد (۸٪) و ضریب جینی (۰/۳۴)

ماده ۳۱- موضوع حصول اهداف بندهای ششم و هفتم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در جهت تأمین امنیت غذایی و نیل به خودکفایی در محصولات اساسی زراعی، دامی و آبی به میزان نود و پنج درصد (۹۵٪)

ماده ۶۴- ج- موضوع اقدام برای پیشتازی در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

ماده ۱۰۵- ت- موضوع تعیین رایزنان بازرگانی در سفارتخانه‌های ایران در کشورهایی که بر اساس آمار گمرک بیشترین رابطه تجاری با ایران را دارند

ج- سازمان سرمایه گذاری و کمک های فنی و اقتصادی ایران

ماده ۴- موضوع تأمین حداقل دو و هشت دهم (۲/۸) واحد درصد از رشد هشت درصد (۸٪) اقتصاد از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید و همچنین رشد سرمایه‌گذاری به میزان متوسط سالانه بیست و یک و چهاردهم درصد (۲۱/۴٪)

ماده ۱۳- موضوع ایجاد و انعقاد پیمان‌های دوجانبه و چندجانبه و همچنین پیمان‌های پولی دوجانبه با کشورهای طرف تجاری

د- مرکز توسعه تجارت الکترونیکی

قانون برنامه ششم توسعه (بسته اجرایی توسعه) مرتبط با وظایف مرکز تجارت الکترونیکی

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات (بخش ۱۳)- بسترسازی جهت تحقق توسعه دولت الکترونیک: توسعه شبکه ملی اطلاعات تعاملات کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور با یکدیگر همچنین تعاملات آن‌ها با سایر بنگاه‌های غیردولتی و دولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی به صورت الکترونیکی بوده و ارائه خدمات الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی بر بستر شبکه ملی اطلاعات به صورت امن و پایدار انجام خواهد پذیرفت.

ماده ۹- دولت مکلف است تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمامی مراحل انواع معاملات متوسط و بزرگ وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۳ و دیگر قوانین مالی و معاملاتی بخش عمومی به جز معاملات محرمانه با رعایت قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۷ و قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۰۳ تکمیل کند. کلیه دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و نهادهای عمومی غیر دولتی مکلف به رعایت قانون برگزاری مناقصات و انجام معاملات خود را از طریق سامانه مذکور هستند.

ه- سازمان مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی

ماده ۲۳- ایجاد هرگونه منطقه آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی جدید منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی و تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز برای استقرار واحدهای تولیدی، اخذ مجوز مورد نیاز از قبیل تأییدیه زیست‌محیطی، نظامی و امنیتی با رعایت قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۵ امکان‌پذیر است.

تبصره- کلیه وظایف، اختیارات، ساختار و تشکیلات دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با حفظ شخصیت حقوقی مستقل و با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه به وزارت امور اقتصادی و دارائی منتقل و وزیر ذی‌ربط مسؤول اجرای قوانین مرتبط با حوزه مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی خواهد بود.

ماده ۳۸- دولت موظف است اقدامات زیر را جهت حفاظت از محیط‌زیست به عمل آورد:

الف- نظارت بر ارزیابی راهبردی محیط‌زیست (SEA) در سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای و ارزیابی اثرات زیست‌محیطی (EIA) طرح‌های بزرگ کلیه دستگاه‌های اجرائی و بخش‌های خصوصی و تعاونی، نهادهای عمومی غیردولتی در پهنه سرزمینی از جمله مناطق آزاد تجاری و صنعتی براساس شاخصها، ضوابط و معیارهای پایداری محیط‌زیست.

ماده ۸۳- الف- سازمان‌های مناطق آزاد مکلفند به منظور زدودن فقر از چهره مناطق آزاد تجاری یک درصد (۱٪) از محل وصول عوارض ورود کالا و خدمات این مناطق را پس از واریز به خزانه کل کشور طبق بودجه سنواتی از طریق کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی برای اشتغال محرومان و نیازمندان بومی این مناطق اختصاص دهند.

ز - سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

ماده ۲۴- دولت مکلف است با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران حداکثر تا پایان اجرای قانون برنامه، تمهیدات قانونی لازم را جهت دستیابی سهم تعاون در اقتصاد به بیست و پنج درصد (۲۵٪)، با رویکرد کارآفرینی، اشتغالی، حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط و دانش بنیان به عمل آورد.

بند (ر) ماده ۳۱- تکمیل زنجیره تولید محصولات کشاورزی از طریق اعطای کمک‌های فنی- اعتباری به تشکل‌های فراگیر کشاورزی و روستائی

بند الف ماده ۳۲- به منظور کاهش التهابات بازار کالاهای اساسی کشاورزی و کاهش نوسان غیرعادی فصلی محصولات کشاورزی و به منظور کاهش بار مالی دولت برای تامین نقدینگی در گردش و هزینه تبعی مورد استفاده در سیاست‌های تنظیم بازار و تامین ذخایر محصولات راهبردی (استراتژیک)، هر یک از شرکتهای دولتی مسئول تنظیم بازار هر محصول به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی، حسب مورد، نسبت به اتخاذ موقعیت مناسب خرید یا فروش در قراردادهای سلف و ابزارهای مالی در چارچوب مقررات بازار سرمایه اقدام می نمایند.

ط - وزارت جهاد کشاورزی (حوزه تنظیم بازار داخلی)

بند الف ماده ۳۲- موضوع کاهش التهابات بازار کالاهای اساسی کشاورزی و کاهش نوسان غیرعادی فصلی محصولات کشاورزی
ماده ۳۳- موضوع اجرای بندهای سوم و ششم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و به منظور متنوع‌سازی ابزارهای حمایت از بخش کشاورزی، تأمین و تجهیز منابع، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، افزایش صادرات محصولات کشاورزی و ارزش‌افزایی و تکمیل زنجیره ارزش محصولات کشاورزی

قانون احکام دائمی برنامه توسعه

ماده ۲۲- موضوع ممنوعیت برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات به جز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضاء می‌کند

ماده ۲۳- الف- موضوع ممنوعیت وضع مالیات یا عوارض برای صادرات کالاهای مجاز و غیریارانه‌ای و جلوگیری از صادرات هرگونه کالا به منظور تنظیم بازار داخلی

ماده ۳۱- موضوع اتخاذ سیاست‌ها و ارتقای صادرات غیرنفتی استان

ماده ۵۰- موضوع سامانه تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمام مراحل انواع معاملات وزارتخانه‌ها و دستگاههای مشمول قانون

اهداف و سیاست‌های برنامه دولت دوازدهم

اهداف و سیاست‌های برنامه دولت دوازدهم در قالب اولویت‌های عمومی و تخصصی از رییس جمهور به وزرا ابلاغ گردید که موارد مرتبط با حوزه بازرگانی به شرح زیر می باشد:

اولویت‌های عمومی

۱. ارتقای سلامت نظام اداری، شفافیت مالی، بهبود دسترسی همگانی به اطلاعات، فراهم آوردن فرصت برابر، حفاظت از اموال دولتی و معیار قرار دادن قانون در همه امور.
۲. اعمال شایسته‌سالاری به عنوان تنها معیار انتخاب همکاران و مدیریت تعارض منافع در تصمیم‌گیری‌ها، واگذاری‌ها و انتصابات.
۳. ملاک قرار دادن «منشور حقوق شهروندی» در وزارتخانه و دستگاه‌های تابعه به ویژه در حوزه‌های مرتبط با حقوق عمومی.
۴. توجه به حفاظت از محیط زیست در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها.
۵. اولویت واگذاری فعالیتها به مردم و فراهم آوردن زمینه مشارکت هرچه بیشتر بخش خصوصی.
۶. توجه به رفع انحصارها و برقرار کردن فضای رقابتی در کنار تحت کنترل قراردادن و قاعده مند کردن حوزه‌های انحصاری.
۷. اعمال اولویت ویژه بر استقرار دولت الکترونیک در حوزه تحت مدیریت.
۸. به کارگیری هرچه بیشتر جوانان، زنان و شهروندانی از اقوام و مذاهب در سطوح مدیریتی و کارشناسی در سطوح مختلف اداری.

اولویت‌های تخصصی وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت دوازدهم

۲. رفع موانع جذب سرمایه خارجی با اولویت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی صادرات محور.
۸. ارتقای ملموس در شاخص‌های کسب و کار و بهبود شرایط برای توسعه توانمندی‌های بخش خصوصی.

اولویت‌های تخصصی وزارت صنعت، معدن و تجارت در دولت دوازدهم

- ۱- برنامه‌ریزی برای توسعه اشتغال مولد در بخش‌های تولیدی و خدماتی.
- ۲- توانمندسازی بخش خصوصی و ارتقاء فضای رقابتی و امنیت سرمایه‌گذاری در محیط کسب و کار.
- ۳- همکاری در اصلاح و اجرای قوانین و مقررات مرتبط با جلب و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی.
- ۵- حمایت از تولید داخلی به صورت هدفمند و زماندار.
- ۸- مشارکت مؤثر در برنامه‌های صرفه جویی در مصرف انرژی.
- ۹- تنظیم قاعده مند و پیش بینی‌پذیر بازار محصولات اساسی.
- ۱۳- تلاش برای تحقق رشد بیش از ۱۵ درصد در صادرات غیرنفتی طی سالهای دولت دوازدهم.
- ۱۴- توسعه تجارت و انعقاد پیمانها و قراردادهای دو یا چند جانبه برای دسترسی به بازارهای صادراتی.
- ۱۶- توسعه فناوری و نوآوری در سطح بنگاه‌های اقتصادی و افزایش رقابت پذیری از طریق ارتقاء همکاری‌های بین المللی میان شرکت‌های داخلی با شرکت‌های پیشروی خارجی.

۱۸- هماهنگی لازم با وزارت جهاد کشاورزی برای تأمین مواد غذایی مورد نیاز جامعه و در نظر گرفتن اولویت منافع مردم و کاهش فشار به مردم.

- اولویت‌های تخصصی وزارت جهاد کشاورزی در دولت دوازدهم

۳. کاهش قابل توجه آثار بودجه‌ای ایفای نقش دولت در تضمین خرید محصولات کشاورزی.
۴. محور قرار دادن تأمین امنیت غذایی و سلامت تغذیه در سیاست‌گذاریهایی بخش.
۵. ایجاد تغییرات اساسی در سازوکار مبادله محصولات بخش به منظور به حداقل رساندن واسطه‌گری غیرضرور و بهره‌مندی هرچه بیشتر کشاورزان.
۷. پیاده‌سازی الگوی مناسب کشت و هدایت نمودن حمایتها از تولیدکنندگان به رعایت این الگو.
۹. اقتصادی نمودن اندازه واحدهای تولیدی کشاورزی از طریق افزایش حاشیه سود کشاورزان، ساماندهی نهاده‌ها و تنظیم بازار کالاهای کشاورزی و گسترش زنجیره ارزش در بخش.

موضوعات خاص موضوع ماده (۱۲) قانون برنامه ششم توسعه

مطابق بند "ب" ماده ۷ قانون هدفمندکردن یارانه‌ها موضوع تعمیم نظام جامع سلامت جزء تکالیف اولیه اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها بوده است که براین اساس از سال ۸۹ تاکنون پوشش بیمه ای ۱۱ گروه در جامعه هدف مدنظر قرار گرفته است که می‌توان با توجه به موضوع ۱۲ قانون برنامه ششم توسعه جزء بدهی دولت به سازمان تامین اجتماعی منظور گردد.

۴- چالش‌های اساسی، تنگناها و مشکلات در بخش در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

- تحقق نیافتن انتظارات بخش بازرگانی از دست آوردهای پسا تحریم و نتایج برجام
- نبود زیرساخت‌های مناسب جهت بهره‌گیری از ظرفیت‌های ترانزیت با عنایت به موقعیت ژئوپولیتیکی کشور در منطقه
- گسترده بودن حجم و تنوع قاچاق کالا و ارز
- وجود رویه‌های متنوع تجاری (مسافری، ملوانانی، مرزنشینان و بازارچه‌های مرزی، کوله‌بری و...)
- گسترده بودن و عدم کارکرد مناسب مناطق آزاد و ویژه که منجر به عدم تحقق اهداف پیش‌بینی شده گردیده است
- عدم هماهنگی اجرایی بین سازمان‌های مناطق آزاد و سایر دستگاه‌های دولتی به منظور اعمال مدیریت یکپارچه
- تعدد مراکز و مراجع سیاست‌گذار و متعامل در حوزه تجارت فرامرزی و امور گمرکی
- تعداد زیاد و بعضاً متناقض قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های صادره در حوزه تجارت
- اتکاء بخش عمده صادرات کشور به محصولات پایه و کمتر فرآوری شده (خام فروشی)
- پایین بودن رقابت‌پذیری کالاهای صادراتی و سهم پایین صادرات خدمات به ویژه خدمات فنی و مهندسی

- کمبود میزان جذب سرمایه‌گذاری خارجی و عدم حضور شرکت‌های معتبر بین‌المللی و عدم حضور در زنجیره تولید منطقه‌ای و جهانی
- چالش فناوری اطلاعات و ارتباطات (عدم یکپارچگی سامانه‌ها در حوزه تجارت فرامرزی و ...)
- عدم ثبات و وحدت رویه در سیاستگذاری‌ها جهت تعیین مأخذ حقوق ورودی، نرخ عوارض، ممنوعیت ورود کالاها و محدودیت‌های غیرتعرفه‌ای
- مشکل تامین منابع مالی اجرای برنامه‌ها و پروژه‌ها
- عدم تعامل‌پذیری مناسب در خدمات الکترونیکی و درزیرساخت کلید عمومی کشور و همچنین عدم وجود سیاست یکپارچه در توسعه کاربرد گواهی الکترونیکی قانونی در کشور
- نبود یک ریشه واحد در کشور که سیاستها و الزامات یکسانی در زیرساخت کلید عمومی کشور اتخاذ نماید.
- عدم ساماندهی بیش از یک میلیون واحد صنفی بدون پروانه به عنوان آخرین حلقه عرضه محصول و عرضه به قیمت مصرف‌کننده
- عدم راه‌اندازی صندوق‌های مکانیزه واحدهای فروش
- تعدد بیش از حد واحدهای صنفی سنتی و ناچیز بودن سهم فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره‌ای در نظام توزیع داخل کشور
- نبود ارتباط موثر بانکهای اطلاعاتی و سامانه‌های نهادهای متولی امر نظارت بر قیمت و قیمت گذاری (دستگاه‌های متولی و نظارتی)
- نبود تناسب جریمه‌ها با تخلفات (کاهش انگیزه قانون‌پذیری)
- اجرایی نشدن کامل دولت الکترونیک

۵- راهکارهای خروج از تنگناها و مشکلات بخش، در بودجه سال ۱۳۹۷

- در خصوص راهکارهای خروج از مشکلات بخش بازرگانی خارجی در بودجه سال ۱۳۹۷ مواردی به شرح زیر پیش‌بینی شده است:
- پیش‌بینی مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال بابت اعطای مشوق‌های صادراتی غیرنفتی و غیرپتروشیمی و یارانه سود تسهیلات واحدهای تولیدی با اولویت تولیدات صادراتی
  - پیش‌بینی مبلغ ۴۵۰ میلیارد ریال بابت تأمین بخشی از هزینه‌های خرید، تعمیر و نگهداری دستگاه‌های کنترلی پرتونگاری
  - پیش‌بینی مبلغ ۳۰/۰۳ میلیارد ریال بابت کمک‌های فنی و اعتباری برای تولید مواد اولیه فرش دستباف و ایجاد مجتمع قالیبافی
  - پیش‌بینی مبلغ ۱۴۵ میلیارد ریال بابت ارتقاء و بهبود بهره‌وری و افزایش سهم صادراتی فرش دستباف

همچنین به منظور ایفای مناسب تعهدات دولت در حوزه بازرگانی داخلی و تنظیم بازار محصولات کشاورزی، اعتبارات مورد نیاز در ردیف‌های یارانه‌ای مربوط پیش‌بینی شده و استفاده از ظرفیت بازار سرمایه در خصوص انتشار اوراق مالی اسلامی برای تامین بخشی از کسری منابع مزبور مد نظر قرار گرفته است. در این راستا مبلغ ۵۰۰۰۰ میلیارد ریال بابت خرید تضمینی گندم، ۲۰۰۰ میلیارد ریال بابت خرید تضمینی سایر محصولات کشاورزی، ۵۰۰۰ میلیارد ریال بابت نهاده‌ها و عوامل تولید بخش کشاورزی پیش‌بینی شده است.

۶- تبصره‌های بودجه سال ۱۳۹۷

براساس بند هـ تبصره ۵ لایحه بودجه سال ۱۳۹۷، با توجه به عملکرد سالهای گذشته و کسری قابل توجه منابع عمومی دولت برای تامین نقدینگی مورد نیاز خرید تضمینی محصولات کشاورزی، استفاده از ظرفیت بازار سرمایه در قالب اسناد خزانه اسلامی در لایحه بودجه سال آتی به منظور تسویه بدهی دولت بابت خرید تضمینی محصولات استراتژیک کشاورزی و مابه‌التفاوت قیمت تضمینی محصولات با قیمت فروش در لایحه بودجه سال آتی لحاظ گردیده است. لازم به ذکر است در سال ۱۳۹۶ عملکرد استفاده از اوراق مالی برای پرداخت مطالبات خرید تضمینی گندم برابر ۲۷۰۰۰ میلیارد ریال بوده است. در سال ۱۳۹۵ نیز مبلغ ۶۰۵۰۰ میلیارد ریال از طریق انتشار اوراق مالی برای پرداخت مطالبات کشاورزان بابت خرید تضمینی گندم و مبلغ ۵۶۰۰ میلیارد ریال برای خرید تضمینی سایر محصولات (جو و ذرت) تامین گردید.

تبصره ۷- بند (ب)- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است پس از تایید اسناد مربوطه، نسبت به استرداد حقوق ورودی مواد و قطعات وارداتی که در کالاهای صادراتی مورد استفاده قرار گرفته‌اند، موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی و هزینه انبارداری موضوع تبصره (۲) ماده (۴۵) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۲ ظرف مدت پانزده روز، از محل تنخواه دریافتی از خزانه که تا پایان سال تسویه می‌نماید، اقدام نماید.

۷- تحلیل مهم‌ترین متغیرهای اقتصادی یا اجتماعی بخش

۷-۱- رشد ارزش افزوده زیربخش بازرگانی، رستوران و هتلداری

وضعیت رشد ارزش افزوده زیربخش بازرگانی، رستوران و هتلداری به قیمت ثابت ۱۳۸۳ و برای دوره ۱۳۹۳-۱۳۸۴ نمایانگر شیب کاهشی و پرنوسان این متغیر است. در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ نرخ رشد این زیربخش، پایین‌تر از نرخ رشد تولید ناخالص داخلی قرار گرفته است که نتیجه آن افت نسبی سهم آن در اقتصاد بوده است در حالی که در سال ۱۳۹۳ افزایش نرخ رشد این زیر بخش حتی بیشتر از نرخ رشد تولید ناخالص داخلی و نرخ رشد گروه خدمات شده است که این امر نوید بخش بهبود وضعیت در زیر بخش بازرگانی در سال مذکور می باشد. در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ سهم زیربخش بازرگانی، رستوران و هتلداری از تولید ناخالص داخلی به ترتیب ۱۳.۵ و ۱۳.۳ درصد بوده است و رشد بخش مذکور در سال‌های مورد اشاره به ترتیب ۶.۲- و ۶.۱ درصد محاسبه گردیده است. این در الی است که رشد تولید ناخالص داخلی ۱.۶- و ۱۲ درصد می باشد.

۷-۲- ذخیره‌سازی و واردات کالاهای اساسی

با توجه به عدم کفایت تولید داخلی برای تأمین نیازهای کشور به مواد غذایی، برنامه‌ریزی لازم برای تهیه و تدارک و تنظیم بازار کالاهای مربوط در راستای تحقق امنیت غذایی و فراهم کردن دسترسی مردم به کالاهای اساسی با اولویت استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بخش خصوصی مورد توجه دولت بوده است. با این حال در برخی سال‌ها دولت به منظور حفظ ثبات بازار به صورت گسترده‌تری نسبت به واردات و ذخیره‌سازی کالاهای اساسی و توزیع آن اقدام نموده است.

با توجه به سیاست‌های کلان دولت و به منظور حفظ ثبات اقتصادی و اجتماعی، مقداری از کالاهای اساسی مورد نیاز کشور به صورت جداگانه و تحت عنوان ذخایر راهبردی نگهداری می‌شود. تأمین ذخایر راهبردی طبق تکالیف ابلاغی از سوی مراجع ذیربط از قبیل شورای عالی امنیت ملی، ستاد تدابیر ویژه اقتصادی و هیات دولت، عمدتاً توسط شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران و شرکت پشتیبانی امور دام کشور به عنوان دستگاه مباشر صورت گرفته که مسئولیت خرید، نگهداری و توزیع کالاهای مزبور را عهده‌دار می‌باشند.

براساس مصوبه هیات محترم وزیران، کالاهای مشمول ذخایر راهبردی شامل کالاهای اساسی (گندم، برنج، روغن خام، شکر خام، نهاده‌های دامی (جو، ذرت و کنجاله سویا) و محصولات پروتئینی (گوشت مرغ و گوشت قرمز) بوده و براساس تکالیف محوله، وزارت جهاد کشاورزی مسئولیت تأمین و تدارک کالاهای مزبور را برعهده دارد. ضمن اینکه کارگروهی با مسئولیت سازمان برنامه و بودجه کشور و عضویت دستگاه‌های اجرایی مربوط، بر حسن اجرای مصوبه مذکور نظارت می‌نماید. با توجه به اقدامات صورت گرفته موجودی ذخایر راهبردی کشور در حد قابل قبول بوده و نگرانی در خصوص کمبود و یا افزایش قیمت نامتعارف کالاهای مشمول وجود ندارد. شایان ذکر است با توجه به افزایش تولید داخلی برخی کالاهای اساسی از قبیل گندم و شکر میزان نیاز به واردات کالاهای اساسی در سالهای اخیر کاهش یافته است.

براساس مصوبه شورای عالی امنیت ملی، سازمان برنامه و بودجه کشور موظف شده است در چارچوب آیین‌نامه اجرایی مربوط بر نحوه خرید، ذخیره‌سازی و گزارش موجودی انبار نظارت کرده و هر شش ماه یکبار گزارش آن را به دفتر مقام رهبری و ریاست محترم جمهوری و شورای عالی امنیت ملی ارائه کند. در راستای تکالیف تعیین شده در مصوبه یاد شده و آیین‌نامه اجرایی ذخایر راهبردی اقدامات انجام شده از سوی سازمان به شرح زیر است:

الف- برداشت از منابع صندوق توسعه ملی

برای خرید کالاهای مشمول ذخایر راهبردی از طریق واردات و یا تأمین از محل تولید داخلی، این سازمان برحسب درخواست وزارت جهاد کشاورزی نسبت به تأیید موارد مذکور و اعلام به صندوق توسعه ملی و بانک مرکزی برای تخصیص منابع ارزی و ریالی مربوط اقدام نموده است.

ب- سامانه ذخایر راهبردی

به منظور ایفای نقش نظارتی سازمان برنامه و بودجه کشور بر نحوه خرید، ذخیره‌سازی و گزارش موجودی انبار و استقرار سامانه نظارتی، دستورالعمل اجرایی مربوط تهیه و به دستگاه‌های اجرایی ذیربط ابلاغ گردید. در حال حاضر بستر نرم‌افزاری و زیرساخت مورد نیاز سامانه توسط وزارت جهاد کشاورزی طراحی شده و آماده اجرا می‌باشد. با این حال پیگیری برای رفع نقاط ضعف و امکان گزارش‌گیری و رصد کامل جریان کالا از مبادی ورودی به انبارها و گردش مالی وجوه مربوط به در حال انجام است.

ج- کارگروه نظارتی

در راستای نظارت بر روند اجرایی تامین ذخایر راهبردی تا کنون ۷ جلسه کارگروه نظارتی با حضور دستگاه‌های اجرایی ذیربط در این سازمان تشکیل شده و حسب موارد ارجاعی تصمیمات لازم اتخاذ و ابلاغ شده است.

۷-۳- تجهیز واحدهای صنفی به صندوق مکانیزه فروش و ساماندهی واحدهای صنفی فاقد پروانه کسب

اصلاح شبکه توزیع و ارتقاء بهره‌وری، ارتقاء رقابت‌پذیری، ساماندهی نهادهای عمومی غیردولتی فعال در بخش بازرگانی و واگذاری تصدی‌های غیرضروری حوزه‌های دولتی و عمومی به بخش غیر دولتی به عنوان محورهای مهم فعالیت وزارت صنعت، معدن و تجارت در بخش بازرگانی داخلی است به طوری که اصناف بتوانند فعال‌تر از گذشته در بازرسی‌ها و نظارت‌ها، مشارکت داشته و بین زنجیره تولید و توزیع ارتباط منطقی برقرار نمایند و تشکل‌های مردمی و مدنی نیز بتوانند از حقوق مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان حمایت نمایند.

طرح تجهیز واحدهای صنفی به صندوق مکانیزه فروش یکی از مهم‌ترین برنامه‌های مرکز امور اصناف و بازرگانان از بدو تأسیس بوده و مطابق ماده ۷۱ قانون نظام صنفی هر واحد صنفی ملزم به استفاده از صندوق مکانیزه فروش بوده و برنامه‌های متعددی برای اجرایی شدن این امر قانونی در نظر گرفته شده است.

طرح ساماندهی صنوف فاقد پروانه کسب اگر چه یکی از طرح‌های کلیدی مرکز امور اصناف و بازرگانان در طول سال‌های گذشته بود و همواره پیگیری و اجرای این طرح مورد تأکید مسئولین ذی‌ربط قرار گرفته بود، اما به رغم همه این پیگیری‌ها تاکنون نتایج قابل توجهی به دست نیامده است.

ساماندهی و برخورد با واحدهای فاقد پروانه کسب مطابق ماده ۲۷ قانون نظام صنفی بایستی توسط اتحادیه‌های ذی‌ربط انجام گیرد. به دنبال اجرای این مهم سامانه خاص ثبت آمار و اطلاعات واحدهای فاقد پروانه کسب در سایت اصناف طراحی شد، تا نتیجه کارکرد و عملکرد یکایک اتحادیه‌ها رصد و مورد ارزیابی قرار گیرد.

۷-۴- تنظیم بازار کالاهای اساسی

یکی از وظایف اساسی هر دولت در عرصه اقتصاد، ایجاد ثبات و تعادل در بازار کالا و خدمات اساسی است. آنچه موجب می‌شود بازار یک کالا از ثبات نسبی برخوردار بوده و در شرایط مختلف از شوک‌های اقتصادی در امان باشد اتخاذ سیاست‌های مناسب و بجا و اعمال مدیریت کارآمد در تنظیم بازار است. عمده‌ترین ابزارها و سیاست‌های حمایتی در ایران شامل قیمت‌گذاری (خرید تضمینی)، تنظیم واردات، ذخیره‌سازی و پرداخت یارانه است که معمولاً دولت در شرایط نوسانات بازار از آن‌ها استفاده کرده و با استفاده از آن در پی حداقل کردن نوسانات ناخواسته و غیرممتعارف برای حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و مدیریت بحران بوده است. رویکرد دولت در چند سال اخیر آن بوده که تصدی‌گری دولتی در تنظیم بازار کالاهای اساسی کاهش یافته و با تقویت ابزارهای سیاست‌گذاری در نظام توزیع و ایجاد توسعه در بخش بازرگانی و با ایجاد ذخایر احتیاطی تنها در شرایط بحرانی به صورت مستقیم مداخله انجام گیرد.

روند قیمت کالاهای اساسی و محصولات کشاورزی

قیمت برخی کالاهای اساسی از قبیل گندم، جو، ذرت، کنجاله سویا و حبوبات طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ روند افزایشی داشته و در سال ۱۳۹۳ به حداکثر خود رسید. در سال ۱۳۹۴ با توجه به کاهش قیمت‌های جهانی محصولات کشاورزی به دلیل کاهش قیمت نفت و کم شدن تقاضا برای تولید سوخت زیستی و همچنین کاهش هزینه‌های تولید ناشی از افت قیمت حامل‌های انرژی، قیمت‌های مزبور در بازار داخلی نیز کاهش قابل توجهی داشته که با توجه به رشد سالانه قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی، این امر سبب افزایش مداخله دولت برای خرید برخی محصولات شده است. در سال ۱۳۹۵ قیمت برخی از محصولات و کالاهای از جمله گوشت قرمز، برنج، کره و حبوبات نسبت به سال قبل افزایش نسبتاً زیادی را نشان می‌دهد که براساس تصمیمات کارگروه تنظیم بازار و تصویب دولت، به منظور کاهش سطح قیمت‌ها، تعرفه واردات کالاهای اساسی به شدت کاهش یافته و مداخله فوری از سوی شرکتهای مباشر دولتی (شرکت بازرگانی دولتی ایران و شرکت پشتیبانی امور دام کشور) برای عرضه کالا به قیمت‌های مصوب در حال انجام می‌باشد.

روند قیمت کالاهای اساسی و محصولات کشاورزی - ریال

گروه کالایی	شرح کالا	میانگین ۱۳۹۳	میانگین ۱۳۹۴	میانگین ۱۳۹۵	فروردین ۱۳۹۶	اردیبهشت ۱۳۹۶	خرداد ۱۳۹۶	تیر ۱۳۹۶	مرداد ۱۳۹۶
گروه غلات	برنج پاکستانی باسماتی درجه یک	۵۵,۵۹۱	۵۶,۵۰۱	۵۸,۷۱۹	۶۳,۳۲۴	۶۳,۶۵۷	۶۳,۹۴۷	۶۴,۸۴۶	۶۴,۴۹۹
	برنج طارم درجه یک	۷۷,۴۲۹	۸۶,۸۴۴	۱۱۳,۹۴۳	۱۲۹,۴۱۰	۱۳۱,۲۴۹	۱۳۴,۹۲۷	۱۳۶,۸۶۸	۱۳۵,۱۶۲
	برنج هندی درجه یک	۵۱,۵۶۲	۴۸,۲۱۸	۴۷,۶۴۸	۴۹,۳۱۸	۵۱,۴۳۱	۵۲,۵۱۵	۵۲,۳۵۸	۵۲,۶۳۱
گوشت قرمز	گوشت گوساله	۲۶۹,۱۶۴	۲۸۷,۸۳۵	۳۰۹,۳۷۷	۳۳۱,۰۳۱	۳۳۶,۱۹۹	۳۴۲,۳۱۳	۳۴۶,۳۴۰	۳۵۰,۸۶۸
	گوشت گوسفندی (مخلوط)	۲۵۵,۴۲۱	۲۷۱,۲۶۸	۳۰۲,۲۷۰	۳۴۲,۳۳۰	۳۴۷,۷۲۳	۳۶۲,۱۸۲	۳۶۸,۹۲۱	۳۷۷,۰۶۲
مرغ و تخم مرغ	گوشت مرغ (تازه)	۶۶,۴۵۵	۶۲,۵۰۸	۶۸,۹۴۰	۷۳,۱۸۰	۶۷,۸۵۰	۷۲,۷۰۹	۷۷,۷۲۳	۸۱,۰۵۸
	تخم مرغ	۴۰,۹۵۹	۴۲,۷۲۵	۴۴,۴۴۵	۵۶,۷۲۴	۴۵,۹۹۵	۴۹,۳۰۶	۴۷,۵۰۵	۶۰,۰۷۱
شکر و چای	شکر (بسته ۹۰۰ گرمی)	۲۴,۴۷۴	۲۷,۶۸۸	۳۲,۸۸۸	۳۲,۸۹۸	۳۳,۱۰۶	۳۳,۳۲۵	۳۳,۲۱۸	۳۳,۴۲۹
	چای خارجی دوغزال (بسته نیم کیلویی)	۱۵۷,۱۱۳	۱۶۴,۳۱۴	۱۸۰,۵۶۱	۱۹۶,۸۹۲	۲۰۰,۸۹۱	۲۰۲,۸۵۸	۲۰۴,۰۷۰	۱۸۲,۲۹۶
روغن خوراکی	روغن نباتی جامد (حلب ۵ کیلویی)	۳۱۴,۳۹۸	۲۱۵,۶۶۸	۲۲۶,۶۱۵	۲۳۴,۵۱۰	۲۳۴,۴۷۴	۲۳۴,۷۱۸	۲۳۵,۳۶۳	۲۰۰,۳۲۲
	روغن نباتی مایع لادن و آفتاب (بطری)	۴۷,۲۶۶	۴۸,۲۶۲	۵۰,۴۷۰	۵۱,۸۷۶	۵۱,۹۸۴	۵۲,۰۰۷	۵۲,۳۳۸	۵۲,۴۱۱
نهاده‌های دام و طیور	جو داخلی	۹,۸۸۲	۹,۳۰۸	۸,۲۲۳	۸,۸۳۰	۸,۶۲۹	۹,۰۳۹	۹,۶۱۸	۱۰,۵۵۶
	جو خارجی	۹,۷۳۳	۹,۰۷۶	۸,۳۳۴	۸,۸۸۸	۸,۹۰۱	۹,۲۹۴	۹,۵۵۴	۱۰,۰۸۴
	ذرت داخلی	۹,۴۳۹	۷,۶۶۴	۸,۴۸۰	۷,۷۸۷	۷,۵۶۳	۷,۸۶۱	۷,۷۷۸	۷,۸۰۳
	ذرت خارجی	۱۰,۳۷۹	۸,۴۶۵	۹,۳۹۴	۹,۰۰۹	۸,۸۸۱	۹,۱۸۱	۹,۰۸۰	۸,۹۸۵
	کنجاله سویا وارداتی	۱۸,۳۴۴	۱۶,۴۱۴	۱۵,۷۶۸	۱۶,۰۸۱	۱۵,۸۸۸	۱۵,۹۱۱	۱۵,۷۱۵	۱۵,۴۳۰

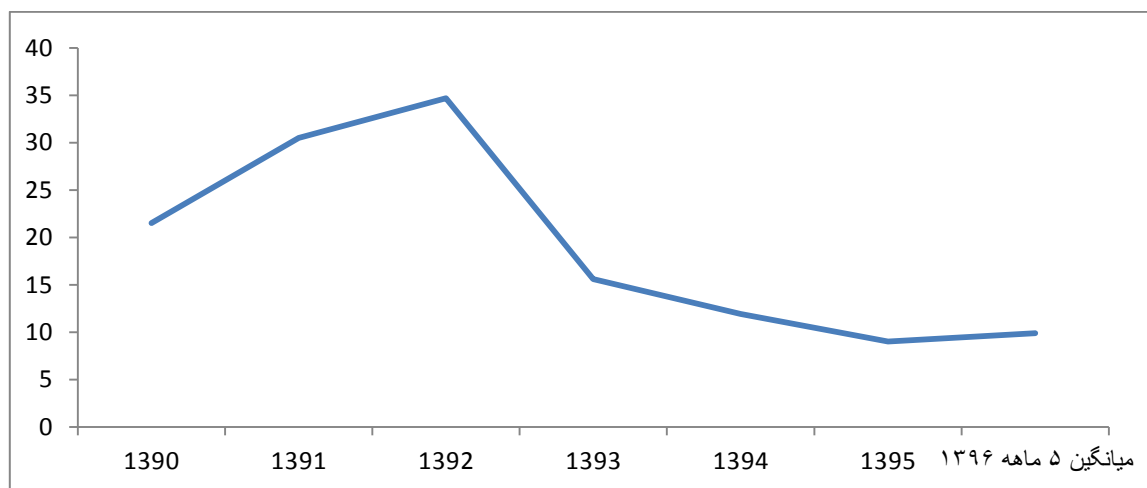
عملکرد کارگروه تنظیم بازار

تجارب موجود در زمینه قیمت‌گذاری و تنظیم بازار کالاها و خدمات در ایران و سایر کشورها نشان می‌دهد دخالت کالایی مستقیم دولت در این زمینه در اغلب موارد دارای کارایی مناسبی نبوده و ضمن ایجاد برخی رانت‌ها، بر تخصیص بهینه منابع و انگیزه رقابت تاثیر منفی داشته است. هر چند در برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه، رویکرد کاهش مداخله دولت در این زمینه مورد توجه بوده است با این حال به دلیل حساسیت‌های موجود در زمینه کنترل تورم از یک سو و حمایت از تولیدکنندگان از سوی دیگر، دولت کماکان نقش مهمی در تعیین قیمت و مداخله مستقیم کالایی برای تنظیم بازار داشته است.

بررسی اجمالی مصوبات کارگروه تنظیم بازار در سال‌های اخیر نشان می‌دهد رویکرد اصلی تصمیمات اتخاذ شده در کارگروه مذکور رفع مشکلات ایجاد شده به صورت مقطعی و کوتاه‌مدت بوده و عملاً برنامه بلندمدت و راهبردی برای کاهش مداخله دولت و تنظیم مناسب بازار و پیش‌بینی آینده وجود نداشته است.

شایان ذکر است براساس ماده (۲۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به منظور تنظیم مناسب بازار، افزایش سطح رقابت، ارتقای بهره‌وری شبکه توزیع و شفاف‌سازی فرآیند توزیع کالا و خدمات، دولت مکلف شده است با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، قیمت‌گذاری را به کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی یارانه‌ای و ضروری محدود کند. در این راستا و براساس تبصره ذیل ماده مذکور، پیش نویس دستورالعمل مربوط تهیه گردید با این حال به خاطر برخی ابهامات و قوانین متعدد موجود در زمینه قیمت‌گذاری فرآیند تصویب آن متوقف شده است و کارگروه تنظیم بازار به استناد مفاد تبصره (۳) قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی بر کلیه قیمت‌گذاری‌های انجام شده از سوی مراجع مربوط در قالب اولویت گروه کالایی ۱ و ۲ نظارت و مداخله می‌نماید.

با توجه به اقدامات موثر انجام شده از سوی دولت یازدهم در زمینه کاهش نرخ تورم و کنترل نوسانات غیرمنطقی قیمت کالاها و خدمات، ضروری است سیاست‌های کنترلی به دخالت‌های حداقلی در زمینه کالاهای ضروری و اساسی و استفاده از ظرفیت‌های قانون نظام صنفی کشور (ماده ۵۱) برای واگذاری نظارت به بخش غیردولتی سوق داده شود.

نمودار شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی طی سال‌های ۹۰ الی ۹۶

شاخص خرید تضمینی کالاهای داخلی

قیمت گذاری و خرید تضمینی محصولات اساسی کشاورزی یکی از مهمترین سیاست‌های حمایتی اعمال شده از سوی دولت در سال‌های گذشته بوده و نقش مؤثری در جهت دادن به الگوی کشت و بهره‌برداری از اراضی کشاورزی داشته است. با تصویب قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی در سال ۱۳۶۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن دولت بطور رسمی نقش مؤثری در تنظیم بازار محصولات کشاورزی به عهده گرفت. بر این اساس ابتدا محصولات اساسی زراعی و سپس محصولات باغی و دامی تحت پوشش این قانون قرار گرفته اند.

تاکید بر رشد قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی متناسب با نرخ تورم در سال‌های اخیر سبب ایجاد اختلاف نسبتاً زیادی بین قیمت‌های داخلی و قیمت‌های جهانی و مداخله گسترده دولت برای خرید تضمینی محصولات مشمول گردیده که بار مالی و ضرر و زیان قابل توجهی را به همراه داشته است.

خرید تضمینی گندم

خرید تضمینی گندم با توجه به نقش و اهمیت آن در امنیت غذایی و تامین انرژی سرانه روزانه مورد توجه ویژه بوده و میزان آن متناسب با تولید داخلی نوسان داشته است به طوری که از ۲ میلیون تن در سال ۱۳۹۱ به حدود ۱۱/۵ میلیون تن در سال ۱۳۹۵ رسیده است.

عملکرد خرید تضمینی گندم در سالهای ۱۳۹۵-۱۳۹۱

سال	قیمت تضمینی (کیلوگرم/ریال)	مقدار خرید (هزار تن)	ارزش گندم (میلیارد ریال)
۱۳۹۱	۴۲۰۰	۲۰۴۴	۸۸۲۳
۱۳۹۲	۸۰۰۰	۴۸۲۲	۳۹۱۰۴
۱۳۹۳	۱۰۵۰۰	۶۷۱۶	۷۱۲۲۶
۱۳۹۴	۱۱۵۵۰	۸۰۸۲	۹۴۰۹۹
۱۳۹۵	۱۲۷۰۵	۱۱۵۲۰	۱۴۷۰۷۸

شایان ذکر است در سال ۱۳۹۶ تا کنون حدود ۸/۹ میلیون تن گندم به ارزش ۱۱۵/۹ هزار میلیارد ریال از کشاورزان در کل کشور تحویل گرفته شده است. با توجه به حمایت‌های صورت گرفته و رشد تولید داخلی، میزان واردات گندم در سال‌های اخیر به شدت کاهش یافته و واردات صرفاً توسط بخش خصوصی به منظور اختلاط با گندم داخلی به صورت محدود صورت گرفته و میزان واردات شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران در سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ صفر بوده است. همچنین با توجه به مازاد تولید داخلی (با احتساب ذخایر راهبردی)، در سال ۱۳۹۵ به میزان ۱۰۰ هزار تن و در شش ماه نخست سال ۱۳۹۶ به میزان ۲۹۰ هزار تن گندم صادر شده است.

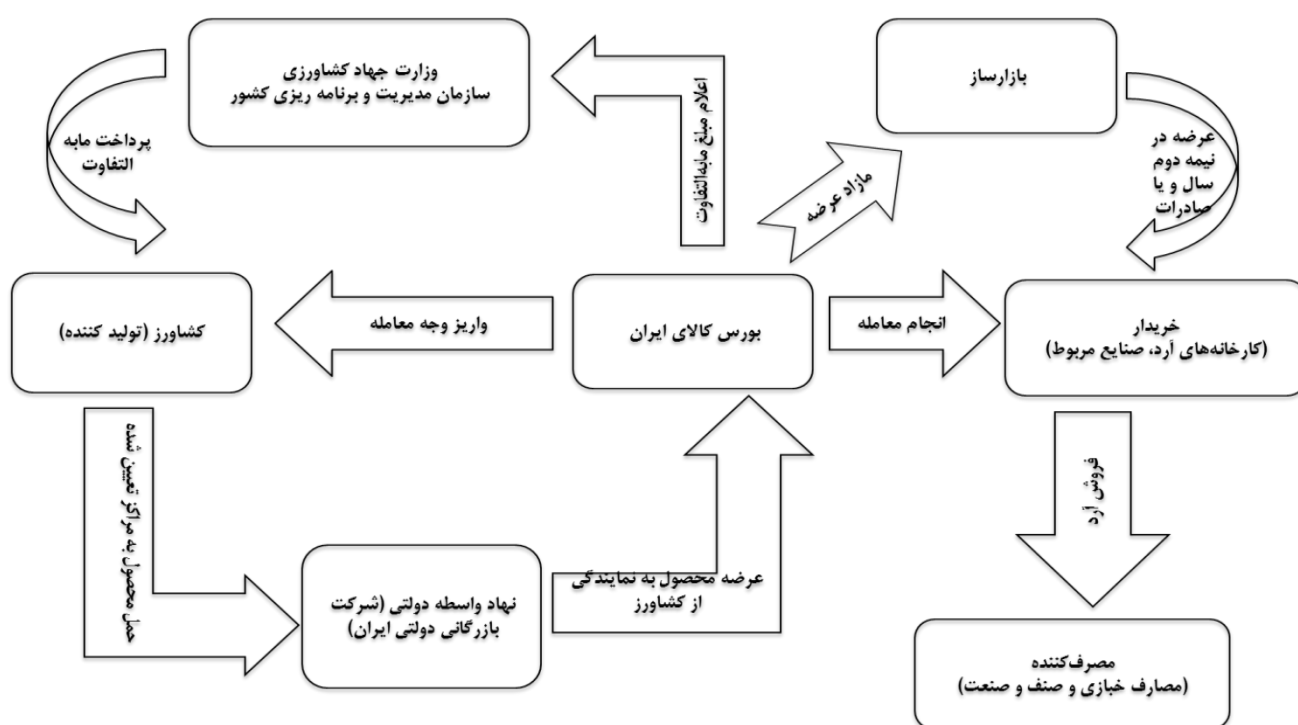
سیاست قیمت تضمینی

در راستای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی موضوع اجرای سیاست قیمت تضمینی و به منظور کاهش مداخله مستقیم دولت در خرید تضمینی محصولات کشاورزی، برای اولین بار در سال ۱۳۹۴ محصولات ذرت و جو استانهای خوزستان و کرمانشاه در بورس کالای ایران عرضه گردید. با عنایت به موفقیت اجرای سیاست قیمت تضمینی محصولات ذرت استان خوزستان و جو استان کرمانشاه موضوع ماده (۳۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی دامنه اجرای این سیاست برای این دو محصول برای سال زراعی ۱۳۹۴-۱۳۹۵ به کل کشور تعمیم داده شد که این موضوع هم باعث صرفه‌جویی در هزینه‌های دولت و هم باعث ایجاد شفافیت در معاملات و افزایش استاندارد محصولات خریداری شده گردید. در این راستا در سال ۱۳۹۵ به میزان ۱۱۴۷ هزار تن جو و ۵۷۰ هزارتن ذرت در بورس کالا معامله شده است.

عملکرد سیاست قیمت تضمینی جو و ذرت ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

نام محصول	مقدار کالا (هزار تن)	مابه‌التفاوت قیمت	هزینه‌های تبعی	جمع بار مالی
جو	۱,۱۴۷	۳,۳۷۰	۳۵۶	۳,۷۲۶
ذرت	۵۷۰	۱,۷۳۳	۲۵۴	۱,۹۸۷
جمع		۵,۱۰۳	۶۱۰	۵,۷۱۳

نمای کلی فرآیند اجرایی ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی

اهم دستاوردهای اجرای سیاست قیمت تضمینی در عرصه ملی افزایش شفافیت و آمار فعالیت کشاورزان و امکان هدفمند نمودن حمایتها ارتقای استاندارد و کیفیت محصولات داخلی و جلوگیری از اخلاف در نظام قیمت بازار ورود و فعالیت بخش خصوصی جهت خرید مستقیم محصولات کشاورزان کاهش بار مالی و ضرر و زیان دولت

برنامه عملیاتی ساماندهی چای کشور

عدم وجود تعامل سازنده بین عناصر مهم زنجیره صنعت چای شامل چایکاران، کارخانه‌های چای و تجار و بازرگانان به همراه ضعف دانش فنی بهره برداران و عدم اجرای صحیح عملیات به‌زراعی در باغ‌های چای، ضعف در فرآوری و بازاریابی چای خشک تولیدی و نبودن تبلیغات مناسب برای ترویج مصرف چای داخلی، مهمترین مشکلات موجود در این حوزه می‌باشد. بیه منظور از برون رفت از وضعیت موجود، برنامه عملیاتی ساماندهی چای کشور به شرح زیر در برنامه‌های سالانه سازمان چای کشور مورد توجه قرار گرفته است:

الف- اجرای عملیات به‌زراعی

تجارب نشان داده است انجام عملیات هرس، تاثیر به‌سزایی در افزایش توان بوته برای باردهی و بهبود قابل توجه کیفیت برگ سبز و در نهایت چای خشک دارد. در این راستا عملیات به‌زراعی با تاکید بر انجام عملیات هرس کف بر و کمر بر، در سطح ۲۱ هزار هکتار طی یک برنامه پنج ساله در دست اجرا است.

ب- اصلاح ساختار کارخانه‌های چای سازی

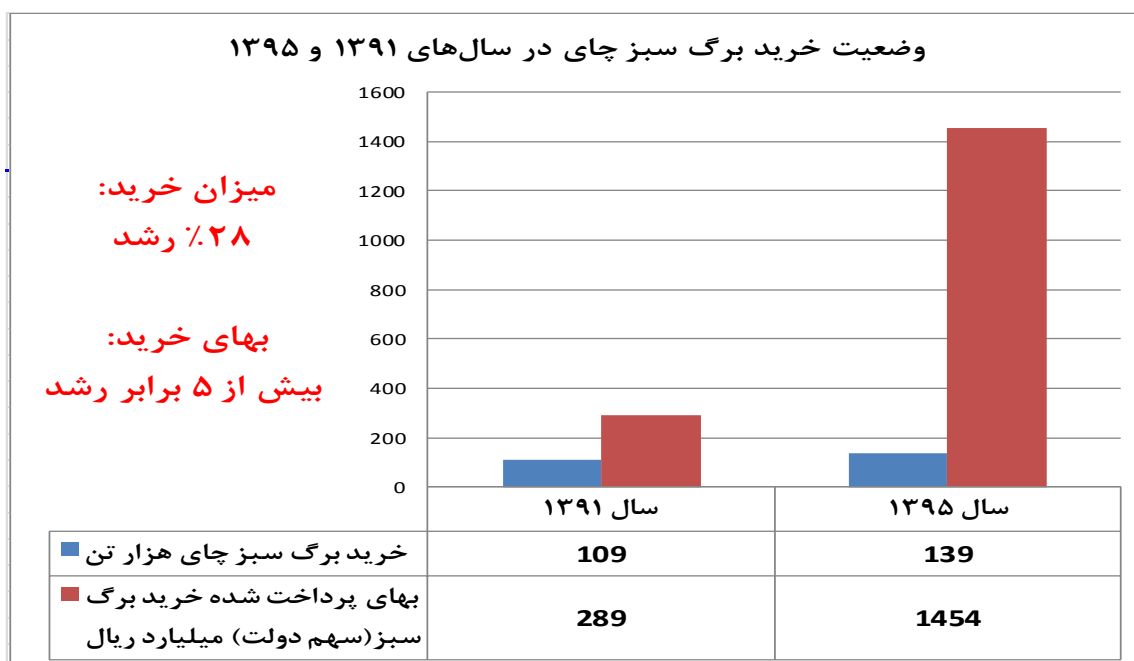
در حال حاضر ۱۸۲ کارخانه چای سازی در دو استان گیلان و مازندران وجود دارد. در این طرح سعی شده تا در قالب برنامه اصلاح ساختار انرژی در کارخانه‌های چای سازی به عنوان یکی از مهم ترین زیر ساخت های این صنعت اقدام شود. در این راستا تجهیز و نوسازی سیستم مصرف سوخت (تغییر سوخت از گازوئیل به گاز) و نوسازی و نصب تجهیزات مدرن فرآوری در کارخانه‌های چای در اولویت می باشد.

ج- بهبود بازاریابی و ترویج مصرف چای داخلی

برنامه‌سازی در شبکه‌های ملی و استانی، فرهنگ‌سازی عمومی، برندسازی و برگزاری نمایشگاه چای در کشور از مهمترین اقداماتی است که در راستای تغییر ذائقه مصرف کنندگان چای به مصرف چای داخلی و بهبود وضعیت بازاریابی چای خشک تولید داخلی نقش موثری در بهبود قدرت رقابت‌پذیری و حمایت از تولید داخلی داشته و جزو اولویت‌های توسعه این حوزه می‌باشد. شایان ذکر است با ساماندهی تولید و انجام عملیات به‌زراعی در سطح باغات چای و کمک به ایجاد صندوق توسعه صنعت چای کشور، شاهد بهبود در وضعیت تولید و همچنین افزایش تولید برگ سبز چای تا سقف ۱۴۰ هزار تن و افزایش درآمد چایکاران بوده‌ایم.

میزان خرید برگ سبز چای در سال ۱۳۹۶ (تا نیمه مهر ماه ۱۳۹۶) ۹۵ هزار تن بوده است.

شاخص آموزش نانوایان و بهسازی و نوسازی واحدهای نانویی

به منظور بهبود کیفیت نان و ارتقای سلامت و بهداشت جامعه، همزمان با اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، بهسازی و نوسازی نانویی‌ها و آموزش نانوایان مورد توجه قرار گرفته و در این راستا تا پایان سال ۱۳۹۶ از ۵۴۰۰۰ واحد نانویی که در برنامه بهسازی قرار گرفته‌اند تعداد ۱۷۵۰۰ واحد (۳۲ درصد کل اهداف مصوب) بهسازی شده است. همچنین تعداد واحدهای تولید نان صنعتی بهره برداری شده طی سالهای ۹۵-۱۳۸۸ برابر ۲۵ واحد به ظرفیت تولید ۱۰۴۵ تن در روز با سرمایه‌گذاری ۳۵۶۰ میلیارد ریال است که با توجه به قیمت تمام شده بالا و عدم استقبال مصرف‌کنندگان، اغلب پایین‌تر از ظرفیت اسمی فعالیت می‌کنند و فعالیت بهینه اقتصادی واحدهای مزبور منوط به کاهش و حذف مداخله دولت در تعیین قیمت نان و رقابتی شدن حوزه گندم، آرد و نان می‌باشد.

شاخص امکانات و تأسیسات نگهداری و ذخیره‌سازی کالاها

با توجه به اعتبارات اختصاص داده شده از محل طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و کمکهای فنی و اعتباری، در حال حاضر امکانات مناسبی برای ذخیره سازی و نگهداری گندم در کشور وجود داشته به طوری که براساس آخرین اطلاعات دریافتی، تعداد سیلوهای استاندارد و سایر مراکز نگهداری دولتی و خصوصی برابر ۷۰۱ مرکز و ظرفیت آنها برابر ۱۷/۸ میلیون تن شامل ۶/۲ میلیون تن در بخش دولتی و ۱۱/۶ میلیون تن در بخش غیردولتی می‌باشد که با توجه به نیاز کشور، ضرورتی به ایجاد واحدهای جدید و توسعه ظرفیت وجود نداشته و اعتبارات پرداختی صرفاً برای تکمیل سیلوهای باقیمانده و نگهداری مراکز موجود می‌باشد.

ظرفیت و تعداد سیلوهای استاندارد نگهداری کالاهای اساسی تا پایان سال ۱۳۹۶ (ظرفیت هزار تن)

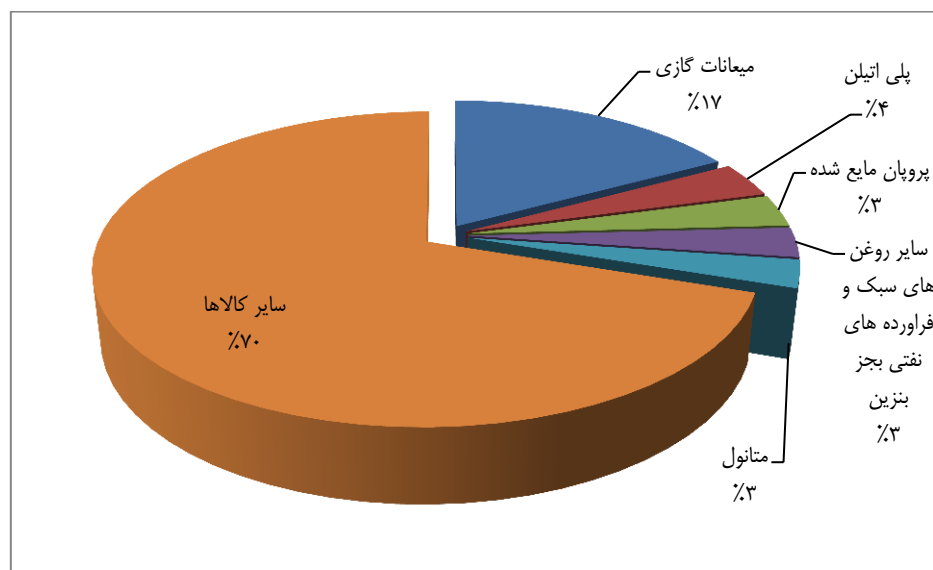
جمع کل		خصوصی		دولتی		وضعیت	نوع تأسیسات
ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد		
۳۳۳۲	۱۱۵	۷۲۲	۳۸	۲۶۰۰	۷۷	استاندارد (بلندمدت)	سیلوهای بتنی
۷۴۷۶	۲۶۱	۶۹۸۱	۲۵۱	۴۹۵	۱۰		سیلوهای فلزی
۱۹۱۴	۹۷	۱۳۱۴	۷۰	۶۰۰	۲۷		انبارهای مکانیزه
۱۲۷۱۲	۴۷۳	۹۰۱۷	۳۵۹	۳۶۹۵	۱۱۴	جمع سیلوهای بلندمدت	
۲۵۲۵	۱۸۵	۱۹۸۷	۱۴۲	۵۳۸	۴۳	کوتاه مدت	انبارهای ساده و نیمه مکانیزه
۲۵۶۴	۴۳	۸۵۴	۲۶	۱۹۸۰	۱۷		انبارهای چادری
۵۰۸۹	۲۲۸	۲۵۷۱	۱۶۸	۲۵۱۸	۶۰	جمع سیلوهای کوتاه مدت	
۱۷۸۰۱	۷۰۱	۱۱۵۸۸	۵۲۷	۶۲۱۳	۱۷۴	جمع کل	

صادرات و واردات

حوزه صادرات

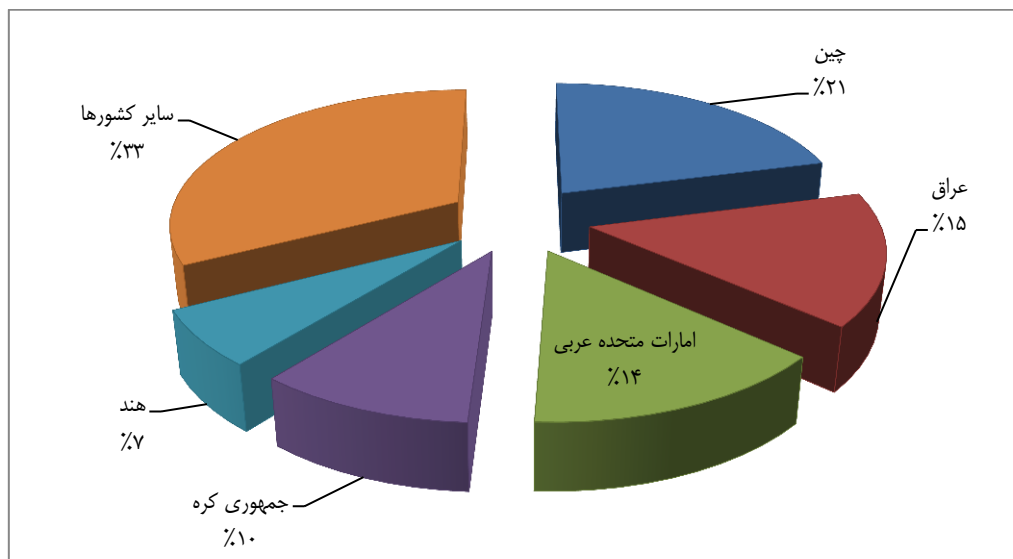
صادرات غیر نفتی (کالا و میعانات گازی) کشور طی شش ماهه نخست ۱۳۹۶ از نظر وزنی ۵۸۶۳۵ هزار تن و از نظر ارزشی بالغ بر ۲۰۵۴۴ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۴.۴۲ درصد از لحاظ وزن و ۳.۲ درصد از نظر ارزش کاهش داشته است.

اقلام عمده صادراتی: میعانات گازی به ارزش ۳۵۲۱ میلیون دلار، پلی اتیلن به ارزش ۷۵۰ میلیون دلار، پروپان مایع شده به ارزش ۶۸۶ میلیون دلار، سایر روغن های سبک و فراورده های نفتی بجز بنزین به ارزش ۶۳۸ میلیون دلار، و متانول به ارزش ۵۹۳ میلیون دلار بوده است.

سهم کالاها از صادرات غیر نفتی در شش ماهه اول ۱۳۹۶

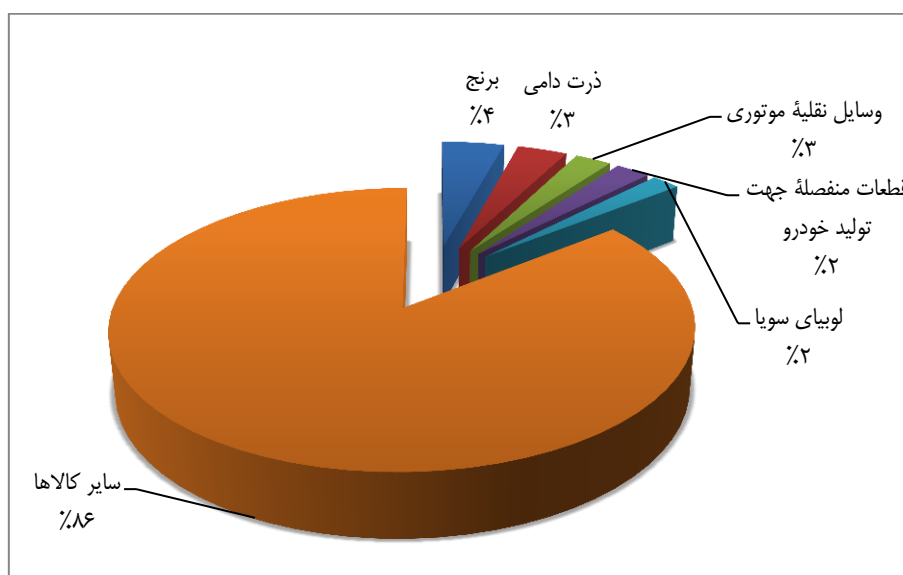
بازارهای صادراتی نخست کشور شامل چین با ۴۳۱۳ میلیون دلار، عراق ۳۱۸۰ میلیون دلار، امارات متحده عربی ۲۹۵۳ میلیون دلار، جمهوری کره ۲۰۶۴ میلیون دلار و هند ۱۳۳۷ میلیون دلار می‌باشد.

سهم کشورها از صادرات غیرنفتی در شش ماهه اول

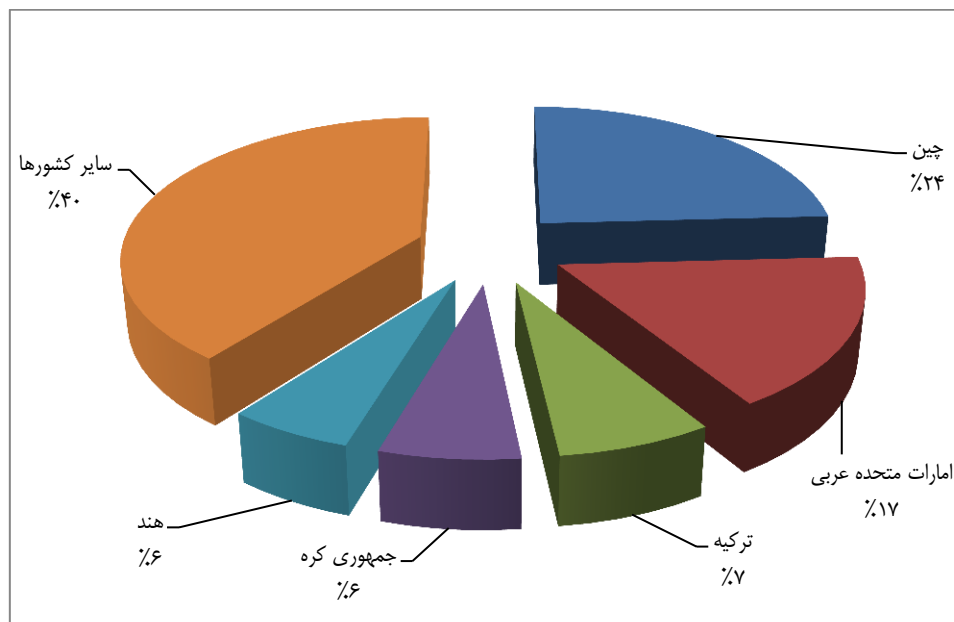
حوزه واردات

واردات کشور طی شش ماهه نخست ۱۳۹۶ از نظر وزنی ۱۷۱۹۵ هزار تن و از نظر ارزشی بالغ بر ۲۳۵۹۵ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۷.۹۴ درصد از لحاظ وزن و ۱۵.۳۷ درصد از نظر ارزش افزایش داشته است. اقلام عمده وارداتی کشور: برنج ۹۹۶ میلیون دلار، ذرت دامی به ارزش ۷۹۹ میلیون دلار، وسایل نقلیه موتوری با حجم ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ سی سی به ارزش ۵۸۲ میلیون دلار، قطعات منفصله جهت تولید خودرو به ارزش ۵۵۱ میلیون دلار، لوبیای سویا به ارزش ۴۵۶ میلیون دلار بوده است.

سهم کالاها از واردات غیرنفتی در شش ماهه اول ۱۳۹۶

چین با ارزش ۵۶۹۶ میلیون دلار، امارات متحده عربی ۴۰۰۸ میلیون دلار، ترکیه ۱۶۷۸ میلیون دلار، جمهوری کره ۱۵۱۷ میلیون دلار، هند ۱۳۵۵ میلیون دلار عمده‌ترین کشورهای مبدا کالاهای وارداتی محسوب می‌شوند.

سهم کشورها از واردات غیرنفتی در شش ماهه اول ۱۳۹۶

فرش دستباف

صنعت فرش دستباف به عنوان یک فعالیت مکمل مشاغل کشاورزی و روستایی بوده، که با توجه به تعداد قابل توجه شاغلین و سهم ناچیز ارزش افزوده فرش در اقتصاد ملی، صنعتی بسیار حایز اهمیت محسوب می‌گردد.

از کل تولید فرش در هر سال قریب به ۶۵ درصد آن صادر می‌شود و در مقایسه با صادرات سایر کالاها در جایگاه بسیار مناسبی قرار دارد. صادرات فرش ایران علی‌رغم همه عوامل از جمله تحریم‌ها، کاهش تقاضای جهانی فرش و افزایش کالاهای جانشین و مکمل از سال ۱۳۹۲ تا کنون به طور متوسط سالانه حدود ۳۰۰ میلیون دلار بوده است بگونه‌ای که ایران در صدر صادرکنندگان فرش جهان قرار داشته و رقبایی همچون هند و پاکستان در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

شرکای تجاری ایران که صادرات فرش به آنها انجام می‌پذیرد به ترتیب عبارتند از آمریکا، آلمان، امارات متحده عربی، لبنان، پاکستان، انگلستان، ژاپن و...

در سال ۱۳۹۵ میزان صادرات فرش معادل مبلغ ۳۶۰ میلیون دلار بوده است و در مقایسه با صادرات این محصول در سال ۱۳۹۴ که معادل مبلغ ۲۹۰ میلیون دلار بوده، رشدی به میزان ۲۳/۸ درصد را نشان می‌دهد.

صادرات کشور به آمریکا در سال ۱۳۹۵ در سایه توافق برجام، ۹۷ میلیون دلار بوده که ۲۷ درصد از ارزش کل صادرات فرش دستباف را در برمی‌گیرد.

در پنج ماهه اول سال جاری صادرات فرش دستباف به لحاظ ارزشی معادل مبلغ ۱۱۹/۲ میلیون دلار و به لحاظ وزنی معادل ۱۵۴۵ تن بوده است که در مقایسه با میزان صادرات پنج ماهه سال گذشته که به لحاظ ارزشی معادل ۱۰۰ میلیون دلار و به لحاظ وزنی معادل ۱۸۰۸ تن بوده است به ترتیب افزایشی معادل ۱۸/۷ در ارزش و کاهش‌ی معادل ۱۴/۵ درصد در وزن را شاهد بوده‌ایم.

امور گمرکی

در حال حاضر گمرک جمهوری اسلامی ایران دارای ۱۴۰ گمرک فعال به تفکیک ۷۵ حوزه نظارت و اداره گمرک، ۱۳ فرودگاه، ۲۷ بازارچه مرزی، ۱۸ منطقه ویژه اقتصادی و ۷ منطقه آزاد تجاری-صنعتی می‌باشد. عمده‌ترین شاخص‌ها در سنجش کارایی خدمات گمرکی عبارتند از کاهش زمان و کاهش هزینه در انجام امور بر همین اساس و با توجه به مهندسی مجدد صورت پذیرفته در فرآیندهای گمرکی که از سال ۱۳۹۱ آغاز گردید انجام امور از دستی به الکترونیکی تغییر یافت که در نتیجه ایجاد سامانه جامع گمرکی تمامی رویه‌ها به صورت هوشمند انجام می‌گردند.

بر اساس آخرین گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۱۷، رتبه جمهوری اسلامی ایران در شاخص لجستیک گمرکی با بهبود ۱۸ پله‌ای از رتبه ۱۱۴ در سال ۲۰۱۴ به رتبه ۹۶ در سال ۲۰۱۶ ارتقاء و رتبه آن در شاخص ادراک فساد ۵ رتبه بهبود یافت. همچنین گزارش بانک جهانی از بررسی وضعیت شاخص «کسب و کار» نشان می‌دهد، ایران در بین ۱۹۰ کشور دنیا در سال ۲۰۱۷، در جایگاه ۱۲۰ قرار دارد که تنها اصلاح ثبت شده در گزارش سال ۲۰۱۷ برای ایران، بهبود و توسعه پنجره واحد تجاری بوده که بر اساس آن تبعات در کاهش اندک زمان صادرات و واردات قابل مشاهده است هرچند با توجه به بهبود سایر کشورها در این موضوع، رتبه ایران در نماگر تجارت فرامرزی از ۱۶۷ به رتبه ۱۷۰ در سال ۲۰۱۷ تنزل یافته است.

تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و تمرکز و انجام امور تامین مالی خارجی

وضعیت تامین مالی و سرمایه‌گذاری مصوب خارجی

ارزش میلیون دلار		فعالیت
۱۳۹۶ (شش ماهه)	۱۳۹۵	
۳۹۱۷	۱۰۳۶۳	سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
۲۲۸۶۱	۲۹۱۳۵	تجهیز منابع مالی خارجی
۱۲۰ (پذیرش فقط هیات‌های خارجی)	۱۶	تسهیل و توسعه زیرساخت‌های هماهنگی روابط اقتصادی خارجی (تعداد توافقتنامه)

تجارت الکترونیکی

یکی از محورهای مهم توسعه پایدار، به کارگیری تکنولوژی‌های روز دنیا و به طور خاص، فناوری اطلاعات و ارتباطات در تمامی بخش‌های کشور است. در همین راستا، تجارت الکترونیکی و توسعه آن مقوله‌ای است که نقش به‌سزایی در تحقق

اهداف مذکور دارد و به صورت مستقیم و غیرمستقیم در سیاست‌های کلان اقتصاد مقاومتی، برنامه ششم توسعه و دیگر اسناد بالادستی کشور بر آن تأکید شده است.

مطابق برآورد emarketer در ژانویه ۲۰۱۴، میزان فروش تجارت الکترونیکی B۲C در دنیا، در سال ۲۰۱۳ معادل ۱.۲۳۳ تریلیون دلار بوده که برای سال ۲۰۱۴، ۱.۴۷۱ تریلیون دلار پیش‌بینی شده است. بیشترین سهم از این میزان را آمریکای شمالی (آمریکا و کانادا) با حدود ۳۵ درصد، آسیا و اقیانوسیه با ۲۸ درصد و اروپای غربی با ۲۶ درصد از کل دارا بوده‌اند که این سه منطقه مجموعاً ۹۰ درصد تجارت الکترونیکی B۲C دنیا را تشکیل می‌دهند.

براساس آمار و اطلاعات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی حجم ریالی تجارت الکترونیکی (B۲C) و همچنین تعداد تراکنش‌های خرید اینترنتی در ایران به شرح جداول ذیل می‌باشد:

حجم ریالی تجارت الکترونیکی B۲C (مبلغ خرید اینترنتی) (واحد: هزار میلیارد ریال)

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	دو ماه اول ۱۳۹۶
مبلغ خرید سالانه	۱۳۹	۵۲۱	۶۰۵	۸۲۸	۱۵۳
درصد رشد		۲۷۵	۱۶	۳۷	

تعداد تراکنش‌های خرید اینترنتی (واحد: میلیون)

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	دو ماه اول ۱۳۹۶
تعداد تراکنش (میلیون)	۵۷	۱۵۲	۱۹۰	۲۶۹	۵۱
درصد رشد		۱۶۷	۲۵	۴۲	

۸- تحلیل اعتبارات هزینه‌ای بخش (برحسب برنامه - دستگاه اجرایی و...) - ردیف‌های متفرقه

تحلیل اعتبارات هزینه‌ای بخش بازرگانی

اعتبارات هزینه‌ای بخش بازرگانی به تفکیک دستگاهی به شرح جدول شماره ۱ می‌باشد. چنانچه در جدول مذکور نیز مشاهده می‌گردد کل اعتبارات مصوب سال ۱۳۹۶ بخش بازرگانی معادل مبلغ ۶,۲۵۰,۲۳۸ میلیون ریال می‌باشد که مبلغ ۳,۷۸۶,۶۲۵ میلیون ریال آن بابت حقوق و مزایای مستمر (بند واو) هزینه گردیده است. به عبارتی دیگر سهم حقوق و مزایای مستمر از کل اعتبارات هزینه‌ای مصوب سال ۱۳۹۶، تقریباً معادل ۶۰ درصد بوده است. شایان ذکر است در لایحه بودجه سال جاری کل اعتبارات هزینه‌ای بخش بازرگانی معادل مبلغ ۷,۱۱۳,۰۰۰ میلیون ریال پیش‌بینی گردیده است که سهم حقوق و مزایای مستمر (بند واو) با رقمی معادل ۴,۴۱۳,۱۹۰ میلیون ریال برابر ۶۲ درصد می‌باشد.

اعتبارات بودجه جاری سال ۱۳۹۷ بخش بازرگانی (به تفکیک دستگاهی) نسبت به بودجه مصوب سال ۱۳۹۶ حدود ۱۲/۸ درصد رشد داشته است. که از این میان بیشترین رشد متعلق به دستگاه‌هایی مانند گمرک جمهوری اسلامی ایران، مرکز توسعه تجارت الکترونیکی، سازمان چای و سازمان تعاون روستایی می‌باشد. شایان ذکر است رشد اعتبارات این بخش بیشتر ناشی از جبران کسری هزینه‌ای دستگاه‌های مذکور بوده است.

جدول شماره ۱- اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های حوزه بازرگانی

ردیف	نام دستگاه اجرایی	شماره طبقه‌بندی	مصوب ۱۳۹۶				لایحه ۱۳۹۷			
			پند واو	سایر پرسنلی	سایر سایر	جمع کل	پند واو	سایر پرسنلی	سایر سایر	جمع کل
۱	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱۱۰۵۰۰	۲,۵۹۷,۳۰۳	۳۴۰,۰۰۰	۲۱۳,۱۶۵	۳,۱۵۰,۴۶۸	۳,۰۹۴,۲۲۱	۴۲۹,۶۲۵	۲۲۰,۰۰۰	۳,۷۴۳,۸۴۶
۲	گمرک جمهوری اسلامی ایران - هزینه خرید پلمب، هلوگرام و اسناد گمرکی	۱۱۰۵۰۱	۰	۰	۲۵,۴۸۰	۲۵,۴۸۰	۰	۰	۲۵,۴۸۰	۲۵,۴۸۰
۳	سازمان سرمایه‌گذاری و کمپنهای اقتصادی و فنی ایران	۱۱۰۰۰۴	۲۹,۸۴۳	۴۲,۲۳۸	۲۱,۰۷۵	۹۳,۱۵۶	۲۵,۶۸۸	۱۹,۱۳۳	۴۳,۳۱۹	۹۸,۱۴۰
۴	سازمان چای کشور	۱۵۱۰۱۲	۵۷,۱۵۲	۶,۲۳۶	۱۵,۹۳۶	۷۹,۳۲۴	۶۱,۹۱۴	۱۲,۰۱۴	۱۵,۹۳۶	۸۹,۸۶۴
۵	وزارت صنعت، معدن و تجارت - ارتقاء و بهبود بهره‌وری، تثبیت و افزایش سهم صادراتی و بازاریابی‌های داخلی و خارجی فرش دستباف	۱۴۷۰۰۲	۰	۰	۱۴۵,۰۰۰	۱۴۵,۰۰۰	۰	۰	۱۴۵,۰۰۰	۱۴۵,۰۰۰
۶	سازمان توسعه تجارت ایران	۱۴۷۱۰۰	۷۱,۷۶۷	۲۶۴,۰۵۰	۲۷,۲۷۹	۳۶۳,۰۹۶	۸۳,۹۷۱	۱۰۷,۴۷۴	۱۸۹,۹۶۴	۳۸۰,۴۰۹
۷	مرکز توسعه تجارت الکترونیکی	۱۴۷۳۰۰	۱۸,۴۲۰	۳۷,۶۷۹	۵,۱۸۲	۶۱,۲۸۱	۱۳,۸۰۴	۲۴,۲۹۲	۳۶,۶۴۸	۷۴,۷۴۴
۸	سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان	۲۶۶۵۰۰	۱۱۰,۹۹۳	۳۴,۶۶۹	۸۴,۴۴۰	۲۲۰,۳۰۲	۱۲۰,۵۷۹	۲۶,۲۰۷	۸۴,۸۴۶	۳۴۱,۶۳۳
۹	صندوق ضمانت صادرات ایران - افزایش سرمایه	۲۸۰۹۶۱	۰	۰	۶۱,۰۰۰	۶۱,۰۰۰	۰	۰	۶۱,۰۰۰	۶۱,۰۰۰
۱۰	اتحادیه مرکزی فرش دستباف روستایی ایران - کمک	۱۵۵۰۱۱	۰	۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۰	۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۱	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۲۰۰۱۰۰	۹۰۱,۱۴۷	۱۵۰,۸۳۵	۳۶,۵۸۹	۱,۰۸۸,۵۷۱	۱,۰۰۴,۰۱۳	۱۹۸,۸۲۸	۰	۱,۲۰۲,۸۵۱
۱۲	سازمان هدفمند سازی یارانه‌ها	۲۹۵۳۳۰	۰	۳۶,۸۶۱	۱۷,۶۹۳	۵۴,۵۵۴	۰	۱۹,۵۹۷	۳۶,۲۳۸	۵۶,۳۲۶
۱۳	بازرسان شاغل در حوزه نظارت بر بازار	۱۵۵۰۰۰-۶	۰	۸۵۷,۹۰۶	۰	۸۵۷,۹۰۶	۰	۹۴۳,۶۹۷	۰	۹۴۳,۶۹۷
	جمع کل بخش بازرگانی				۷,۰۲,۸۳۹	۶,۲۰,۰۳۸	۴,۴۱۳,۱۹۰	۱,۷۹۰,۸۱۷	۹۰۸,۹۳۲	۷,۱۱۳,۰۰۰

تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک دستگاهی

اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ به تفکیک دستگاهی به شرح جدول شماره ۲ (صفحه بعد) می‌باشد.

همانگونه که در جدول شماره ۲ نیز مشاهده می‌گردد، مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش بازرگانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ معادل ۳۰۵,۶۷۰ میلیون ریال می‌باشد که در مقایسه با بودجه مصوب سال گذشته (۶۰۰,۰۹۴) کاهش معادل ۴۹ درصد داشته است. عملکرد اعتبارات عمرانی بخش بازرگانی در سال ۱۳۹۵ معادل ۸۱۰,۵۱۴ میلیون ریال می‌باشد.

به عبارتی مقایسه لایحه سال ۱۳۹۷ با عملکرد اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای سال ۱۳۹۵ نیز حاکی از کاهش شدید اعتبارات عمرانی در لایحه مذکور، به دلیل محدودیت‌های اعتباری مترتب بر بودجه عمرانی کشور می‌باشد.

تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک فصل و امور

جدول شماره ۳ تأمین مالی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای طی سال ۱۳۹۶ و لایحه ۱۳۹۷ را به تفکیک فصل و برنامه متمایز می‌سازد.

همانگونه که مشاهده می‌شود اعتبارات فصل بازرگانی در لایحه سال ۱۳۹۷ از محل منابع عمومی معادل ۲۳۸,۰۰۰ میلیون ریال می‌باشد که در مقایسه با سال ۱۳۹۶ این فصل، کاهش ۵۳ درصدی را نشان داده است. سهم برنامه تنظیم بازار داخلی و خارجی از کل فصل بازرگانی در لایحه سال ۱۳۹۷ به ترتیب برابر ۹۸ و ۲ درصد می‌باشد.

جدول ۲- اعتبار طرح‌های ملوک دارایی سرمایه‌های بخش بازرگانی (تفکیک دستگاهی)

ارقام به میلیون ریال

شماره طبقه بندی طرح	عنوان طرح	شماره طبقه بندی دستگاه	عنوان دستگاه	صوب ۱۳۹۶	لیحه ۱۳۹۷	
					منبع عمومی	جمع سایر (زوجه مشارکت کسبه فعالیت مالی، فعالیت‌های تولیدی اولیه ملی، بخش خصوصی، بخش بیرونی، بخش ملی، بخش خصوصی، بازار سرمایه)
					جمع کل	
مرکز توسعه تجارت الکترونیکی						
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۹	ایجاد بسترهای تسهیل تجارت الکترونیک در کشور	۱۴۷۳۰۰	مرکز توسعه تجارت الکترونیکی	۲۳,۶۲۸	۱۲,۱۹۴	۱۲,۱۹۴
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۱	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین الات			۱,۲۴۷	۶۳۵	۶۳۵
سازمان توسعه تجارت ایران						
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۹	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین الات	۱۴۷۱۰۰	سازمان توسعه تجارت ایران	۵,۴۲۸	۲,۷۶۵	۲,۷۶۵
وزارت صنعت، معدن و تجارت						
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۲	کمک‌های فنی و اعتباری برای تولید مواد اولیه فرش دستباف و ایجاد جنبه‌های قابلیت	۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۵۸,۹۵۱	۳۰,۰۳۰	۳۰,۰۳۰
سازمان هدفمندی یارانه‌ها						
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۶	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین الات	۲۹۵۳۳۰	سازمان هدفمندی یارانه‌ها	۴,۶۳۴	۲,۱۷۲	۲,۱۷۲
سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران						
۱۳۰۴۰۱۲۰۰۲	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین الات	۱۱۰۰۰۴	سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران	۲,۴۶۱	۱,۳۵۴	۱,۳۵۴
گمرک جمهوری اسلامی ایران						
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۲	کمک‌های فنی و اعتباری احداث تأسیسات و خرید تجهیزات پرستگاری	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱۰,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۴	انتقال ساختمان گمرک شیراز	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲۶,۰۰۰	۰	۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۳	مطالعه و اجرای ساخت، توسعه و تجهیز گمرکات چوبده و شلمچه و اروندرگ و جزایر	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۵,۰۰۰	۰	۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۶	احداث ساختمان‌های گمرک نمرچن و منازل سازمانی آن	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۵,۰۰۰	۰	۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۲	مجتمع ۱۷ هکتاری گمرک خراسان جنوبی	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲۰,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۱۰	احداث ۱۰ واحد سازمانی جزایر	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۵,۰۰۰	۰	۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۸	احداث ساختمان اداری گمرک بستان	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۵,۲۲۱	۰	۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۹	احداث ساختمان اداری گمرک ساری	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۷	احداث ساختمان‌های اداره کل گمرک کرمانشاه	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۱۳۰۵۰۲۵۰۰۵	احداث ساختمان‌های گمرک گلستان	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲,۰۰۰	۰	۰
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۱۱	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین الات	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱۳۳,۲۱۲	۹۷,۸۳۷	۹۷,۹۳۷
۱۰۰۲۰۵۷۰۱۰	پایه‌سازی خدمات الکترونیکی در گمرکات کشور	۱۱۰۵۰۰	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۴۰,۰۰۰	۳۷,۳۵۰	۳۷,۳۵۰
سازمان جای کشور						
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۰	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین الات	۱۵۱۰۱۲	سازمان جای کشور	۳,۱۱۸	۱,۵۸۸	۱,۵۸۸
سازمان مرکزی تعاون روستایی						
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۲	کمک‌های فنی و اعتباری احداث تأسیسات و نگهداری، فرآوری، بسته‌بندی و مراکز عرضه محصولات کشاورزی	۲۰۰۱۰۰	سازمان مرکزی تعاون روستایی	۱۳۷,۳۰۸	۶۴,۰۰۰	۶۴,۰۰۰
۱۳۰۶۰۴۱۰۰۱	تجهیز، تکمیل و راه‌اندازی شرکت‌های تعاونی تولید	۲۰۰۱۰۰	سازمان مرکزی تعاون روستایی	۳۶,۳۱۹	۱۶,۸۷۲	۱۶,۸۷۲
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۸	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین الات	۲۰۰۱۰۰	سازمان مرکزی تعاون روستایی	۳,۱۱۸	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰
شرکت بین‌بینایی امور دام کشور						
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۴	بهسازی و تکمیل کشتارگاه بهجهان	۲۰۳۹۰۰	شرکت بین‌بینایی امور دام کشور	۳,۷۴۲	۱,۹۰۶	۱,۹۰۶
شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران						
۱۳۰۵۰۲۴۰۱۴	کمک‌های فنی و اعتباری بهسازی تالوایی‌ها	۲۹۴۳۱۰	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۳۵,۶۶۲	۱۷,۶۶۶	۱۷,۶۶۶
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۵	تجهیز، بازرسانی، نگهداری و تکمیل تأسیسات ذخیره‌های گندم موجود کشور	۲۹۴۳۱۰	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۱۸,۷۱۰	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰
سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان						
۱۳۰۵۰۲۴۰۰۷	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین الات	۳۶۶۵۰۰	سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان	۲,۴۹۵	۱,۳۷۱	۱,۳۷۱
				۶۰۰,۰۹۴	۳۰۵,۶۷۰	۳۰۵,۶۷۰

جدول ۳- تأمین مالی طرح‌های نملک دارایی سرمایه‌ای به تکنیک فصل و برنامه

ارقام به میلیون ریال

ردیف	شماره طبقه بندی طرح	عنوان طرح	عنوان دستگاه	مصوب ۱۳۹۶	لایحه ۱۳۹۷			رشد
					منابع عمومی	جمع سایر (زوجه مشارکت کنند)	جمع کل	
	۱۰۰۲۰۰۰۰۰۰	فصل ادارات امور عمومی		۶۳,۹۳۸	۴۹,۵۴۴	+	۴۹,۵۴۴	-22.51
	۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰	برنامه توسعه دولت الکترونیک		۶۳,۹۳۸	۴۹,۵۴۴	۰	۴۹,۵۴۴	-22.51
	۱۰۰۲۰۷۰۰۹	ایجاد بستر های تسهیل تجارت الکترونیک در کشور	مرکز توسعه تجارت الکترونیک	۲۳,۹۳۸	۱۲,۱۹۴	-	۱۲,۱۹۴	
	۱۰۰۲۰۷۱۰۰	بازسازی خدمات الکترونیک در گمرکات کشور	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۴۰,۰۰۰	۳۷,۳۵۰		۳۷,۳۵۰	
	۱۳۰۵۰۰۰۰۰۰	فصل بازرگانی		۵۰۷,۳۷۶	۲۳۸,۰۰۰	۲۳۳,۱۷۷	۴۵۹,۹۰۶	-53.09
	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۰	برنامه تنظیم بازار داخلی		۴۰۷,۱۵۰	۲۳۴,۰۰۰	۲۳۳,۱۷۷	۴۵۹,۹۰۶	-42.53
	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۱	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین آلات	مرکز توسعه تجارت الکترونیک	۱,۲۴۷	۶۳۵		۶۳۵	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۶	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین آلات	سازمان هدفمندی یارانه‌ها	۴,۲۶۴	۲,۱۷۲		۲,۱۷۲	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۱۲	کمک‌های فنی و اعتباری برای تولید مواد اولیه فرش دستباف و ایجاد مجتمع های قالیبافی	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۵۸,۹۵۱	۳۰,۰۳۰	۹۰,۰۸۹	۱۲۰,۱۱۹	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۹	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین آلات	سازمان توسعه تجارت ایران	۵,۴۲۸	۲,۲۶۵		۲,۲۶۵	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۱۱	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین آلات	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱۳۳,۲۱۲	۹۷,۹۳۷		۹۷,۹۳۷	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۱۰	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین آلات	سازمان های کشور	۳,۱۱۸	۱,۵۸۸		۱,۵۸۸	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۱۳	کمک‌های فنی و اعتباری احداث تأسیسات نگهداری، فرآوری، بستن بندی و مراکز عرضه محصولات کشاورزی	سازمان مرکزی تعاون روستایی	۱۳۷,۲۰۸	۶۴,۰۰۰		۶۴,۰۰۰	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۸	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین آلات	سازمان مرکزی تعاون روستایی	۳,۱۱۸	۴,۰۰۰		۴,۰۰۰	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۴	بهبودی و تکمیل کسب‌وکارهای بهرمان	شرکت پشتیبانی امور دام کشور	۳,۴۴۲	۱,۹۰۶	۹۰,۰۰۰	۹۱,۹۰۶	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۷	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین آلات	سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان	۲,۴۹۵	۱,۲۷۱		۱,۲۷۱	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۰۵	تجهیز، بازسازی، نگهداری و تکمیل تأسیسات ذخیره‌های گند موجود کشور	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۱۸,۷۱۰	۱۰,۰۰۰	-	۱۰,۰۰۰	
	۱۳۰۵۰۲۴۰۱۴	کمک‌های فنی و اعتباری بهسازی ناقلی‌ها	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۳۵,۶۶۲	۱۷,۶۶۶	۵۳,۰۸۸	۷۰,۷۸۴	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۰	برنامه تنظیم بازار گانجی خارجی		۱۰۰,۲۳۱	۴,۰۰۰	۰	۴,۰۰۰	-96.01
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۳	کمک‌های فنی و اعتباری احداث تأسیسات و خرید تجهیزات برتولگاری	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰		۱,۰۰۰	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۲	مطالعه و اجرای ساخت، توسعه و تجهیز گمرکات چوب‌بده و سلاججه و ارون‌دنگار و جزایه	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۵,۰۰۰	-		-	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۵	احداث ساختمان های گمرک گلستان	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲,۰۰۰	-		-	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۷	احداث ساختمان های اداره کل کرمانشاه	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲,۰۰۰	۱,۰۰۰		۱,۰۰۰	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۹	احداث ساختمان اداری گمرک ساری	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲,۰۰۰	۱,۰۰۰		۱,۰۰۰	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۸	احداث ساختمان اداری گمرک سمنان	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۵,۲۲۱	-		-	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۱۰	احداث ۱۰ واحد سازمان جزایه	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۵,۰۰۰	-		-	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۲	مجتمع ۱۷ هکتاری گمرک خراسان جنوبی	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲۰,۰۰۰	۱,۰۰۰		۱,۰۰۰	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۶	احداث ساختمان های گمرک نمرچین و منازل سازمانی آن	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۵,۰۰۰	-		-	
	۱۳۰۵۰۲۵۰۰۴	انتقال ساختمان گمرک شیراز	گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲۶,۰۰۰	-		-	
	۱۳۰۶۰۰۰۰۰۰	فصل کشاورزی و منابع طبیعی		۲۶,۳۱۹	۱۶,۸۷۲	۵۰,۶۱۶	۶۷,۴۸۸	-35.89
	۱۳۰۶۰۴۱۰۰۰	برنامه توسعه و نوآرسانی تعاونی ها و نسکرها		۲۶,۳۱۹	۱۶,۸۷۲	۵۰,۶۱۶	۶۷,۴۸۸	-35.89

جدول ۳- تأمین مالی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای به تفکیک فصل و برنامه

ارقام به میلیون ریال

ردیف	شماره طبقه بندی طرح	عنوان طرح	عنوان دستگاه	۱۳۶۶ مصوب	لایحه ۱۳۹۷			رشد
					منابع عمومی بخش اول پوست بند	جمع سایر (ارزوده‌ها و سایر کسب‌ها، فهرات باکی، فهرات متعلقه اوجه ملی (بخش غیرتولیدی، تعین مالی خارجی، بالاسرمه)	جمع کل	
		تجهیز، تکمیل و راه‌اندازی شرکت‌های تعاونی تولید	سازمان مرکزی تعاون روستایی	۲۶,۳۱۹	۱۶,۸۲۲	۵۰,۶۱۶	۶۷,۴۸۸	
	۱۳۰۶۰۰۰۰۰۰	فصل صنعت و معدن		۲,۴۶۱	۱,۳۵۴	۰	۱,۳۵۴	-49.05
	۱۳۰۴۰۱۲۰۰۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات		۲,۴۶۱	۱,۳۵۴	۰	۱,۳۵۴	-49.05
	۱۳۰۴۰۱۲۰۰۲	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات	سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران	۲,۴۶۱	۱,۳۵۴	-	۱,۳۵۴	
				۶۰۰,۰۹۴	۳۰۵,۶۷۰	۲۸۳,۷۹۳	۵۸۹,۴۶۳	-49.06

۹- تحلیل حجم سرمایه‌گذاری‌ها در بخش (اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای- سایر منابع داخلی و خارجی برحسب نوع)

- احکام و تبصره‌های بودجه سال ۱۳۹۷ در زمینه طرح‌های عمرانی بخش
- مهم‌ترین تنگناها و مشکلات اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های بخش
- راهکارهای خروج از تنگناها در زمینه طرح‌ها و پروژه‌های بخش در بودجه سال ۱۳۹۷
- اولویت‌ها در طرح‌ها و پروژه‌های بخش
- تعداد طرح‌ها و پروژه‌ها برحسب برنامه در دستگاه‌های اجرایی بخش
- حجم زیربناهای در دست اجرا در طرح‌ها و پروژه‌ها برحسب برنامه در دستگاه‌های اجرایی بخش
- نحوه تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌های بخش
- تحلیل اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای طرح‌ها و پروژه‌ها برحسب برنامه- دستگاه‌های اجرایی بخش
- تحلیلی بر شاخص‌های مالی تملک دارایی سرمایه‌ای (سهم برنامه‌ها از فصل- از امور- بودجه عمومی دولت- توزیع اعتبارات بین دستگاه‌های اجرایی و بین برنامه‌های آن و...)
- واگذاری طرح‌ها و پروژه‌های ذیل فصل در سال ۱۳۹۷ و سال‌های قبل
- طرح‌ها و پروژه‌هایی که در سال ۱۳۹۷ به بهره‌برداری خواهد رسید.

۱۰- تحلیل وضعیت درآمدهای دستگاه‌ها و نوع درآمدهای مختلف در بخش

ارقام: میلیون ریال

شماره طبقه‌بندی	عنوان ردیف	مصوب سال ۹۵	عملکرد سال ۹۵	مصوب سال ۹۶	تحقق ۷ ماهه سال ۹۶	پیش‌بینی تحقق تا پایان سال ۹۶	برآورد سال ۹۷
۱۱۰۴۰۱	حقوق ورودی سایر کالا	۱۲۳,۴۲۵,۰۰۰	۱۵۰,۰۵۴,۹۸۳	۱۳۲,۹۰۰,۰۰۰	۵۴,۲۸۱,۷۶۴	۱۷۲,۹۲۳,۹۹۶	۱۹۹,۶۴۰,۰۰۰
۱۱۰۴۰۲	حقوق ورودی خودرو	۳۴,۴۲۵,۰۰۰	۲۶,۹۹۰,۴۲۱	۳۲,۱۷۵,۰۰۰	۳,۰۴۵,۴۳۸	۱۷,۵۷۴,۹۳۴	۲۱,۵۰۰,۰۰۰
۱۱۰۴۰۶	ت‌معافیت‌ها و تخفیفات گمرکی به نرخ ص	۶,۰۰۰,۰۰۰	۳۶,۳۴۹,۰۱۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۲۳,۵۱۷,۰۰۰	۴۰,۳۱۷,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰

اصلی‌ترین محل درآمد در بخش بازرگانی مربوط به حقوق ورودی است که توسط گمرک ج.ا.ایران اخذ می‌گردد که در ادامه تحلیل ارقام مربوط به این درآمدها طی سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۷ ارائه می‌گردد:

عملکرد سال ۱۳۹۵

در سال ۱۳۹۵ علی‌رغم کاهش میزان واردات، درآمد گمرکی دارای رشد قابل توجهی بوده که عمدتاً ناشی از افزایش میانگین نرخ تعرفه موثر و همچنین محاسبه بر اساس ارزش واقعی کالاها می‌باشد به نحوی که با وجود آن که میزان واردات به ۴۴ میلیارد دلار کاهش یافته، درآمد حقوق ورودی ۱۸۱ هزار میلیارد ریال بود که معادل رشد ۶۱ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۴ می‌باشد.

عملکرد هفت‌ماهه سال ۱۳۹۶ و پیش‌بینی تا پایان سال

در هفت‌ماهه سال ۱۳۹۶ نیز با وجود کسب ۵۷,۰۰۰ میلیارد ریال درآمد نقدی و همچنین احتساب ضمانت‌نامه‌های دریافتی به میزان (۴۸,۰۰۰ میلیارد ریال) در مجموع تحقق درآمدی به میزان ۶۵ درصد رقم مصوب خواهد بود و چنانچه این روند تا پایان سال ادامه یابد و از آنجایی که تحقق درآمدی عمدتاً در سه ماه پایانی هر سال از رشد ۱۰ الی ۲۰ درصدی نسبت به ماه‌های مقابل خود برخوردار می‌باشد، قطعاً تحقق درآمدهای گمرکی در سال ۱۳۹۶ مزاد بر سقف مصوب آن خواهد بود. شایان ذکر است علی‌رغم تحقق مناسب درآمد گمرکی در کالاها این مورد در درآمد حاصله از واردات خودرو و به دلیل ممنوعیت در ثبت سفارش خودرو مشهود نمی‌باشد لذا انتظار تحقق درآمدی در این حوزه به نحو مطلوبی موجود نمی‌باشد.

برآورد سال ۱۳۹۷

در سال آتی نیز با فرض حفظ میزان و ترکیب واردات، ثبات در نرخ تعرفه و با عنایت به نرخ تسعیر ارز و همچنین پیش‌بینی رفع ممنوعیت ثبت سفارش خودرو میزان درآمد گمرک پیش‌بینی گردیده است.

چالش اساسی در خصوص درآمد حاصل از حقوق ورودی گمرکی

گمرک جمهوری اسلامی ایران بر اساس برخی قوانین از جمله تبصره (۲) ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه کشور، قوانین بودجه سنواتی، قانون مقررات صادرات و واردات، قانون ساماندهی مبادلات مرزی، قانون امور گمرکی و سایر مصوبات نسبت به اعمال معافیت‌ها و تخفیفات کالاهای وارداتی اقدام می‌نماید. اعمال این معافیت‌ها و تخفیفات که به صورت جمعی - خرجی در قوانین بودجه سنواتی (تحت عنوان ردیف ۱۱۰۴۰۶) درج می‌گردد وصول و واریز درآمدهای دولت را بطور گسترده‌ای تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. عملکرد پنج ساله اخیر ردیف مذکور بیانگر این ادعا است به نحوی که بر اساس عملکرد مذکور می‌توان اینگونه نتیجه‌گیری نمود که در صورت کاهش و یا عدم اعمال معافیت‌ها و تخفیفات، درآمدهای گمرک می‌تواند حدود ۲۰٪ افزایش یابد.

به عنوان مثال درآمدهای وصولی گمرک جمهوری اسلامی ایران در (۲) ردیف درآمدی اصلی یعنی حقوق ورودی خودرو و حقوق ورودی سایر کالاها در سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۱۷۷۰۰۰۰ میلیارد ریال بوده است که در صورت حذف یا کاهش معافیت‌ها و تخفیفات این رقم می‌توانست به عدد ۲۱۳۰۰۰۰ میلیارد ریال برسد.

شایان ذکر است تعداد معافیت‌های اعمال شده توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران تقریباً معادل (۲۹) نوع معافیت بوده که از این تعداد (۱۶) مورد به استناد مصوبات مجلس محترم شورای اسلامی و (۱۳) مورد به استناد مصوبات هیئت محترم وزیران می‌باشد که هر سال در حال افزایش بوده و در تمامی قوانین و مصوبات محدودیتی در رابطه با اعطای معافیت‌ها لحاظ نشده است و عملاً نمی‌توان سقف و یا سهم مشخصی برای آنان تعیین نمود.

۱۱- تحلیل وضع بخش در مقایسه با کشورهای منتخب و شاخص‌های بین‌المللی

وضعیت بازار جهانی کالاها و محصولات اساسی

براساس آخرین گزارش بانک جهانی قیمت اغلب کالاهای صنعتی در سه ماهه اول سال ۲۰۱۷ افزایش یافت در حالی که قیمت جهانی محصولات کشاورزی عموماً پایدار باقی مانده است. پیش بینی می‌شود که قیمت نفت خام از ۴۳ دلار به ازای هر بشکه به میزان ۵۵ دلار در هر بشکه در سال ۲۰۱۷ افزایش یابد. به علت تقاضای بالا در چین و محدودیت‌های عرضه گوناگون از جمله اعتصابات نیروی کار در مورد مس و و سیاست‌های محیط زیستی و صادراتی در خصوص نیکل، قیمت فلزات افزایش ۱۶ درصدی داشته است. انتظار می‌رود که قیمت کالاهای کشاورزی، که در سه ماهه اول ۲۰۱۷ به میزان ۱ درصد افزایش یافت، در سال ۲۰۱۷ عموماً پایدار باشد. البته افزایش ملایم قیمت روغن و مواد خام با کاهش قیمت غلات و آشامیدنی‌ها جبران می‌شود.

قیمت کالاها (غیر از نفت) در چهارماهه اول سال ۲۰۱۷، با ۴ درصد افزایش همراه بوده است. افزایش قیمت در گروه کالاهای کشاورزی ۱ درصد می‌باشد. تغییرات در قیمت این گروه کالایی دارای نوسان بوده است به نحوی که قیمت تولیدات گرمسیری

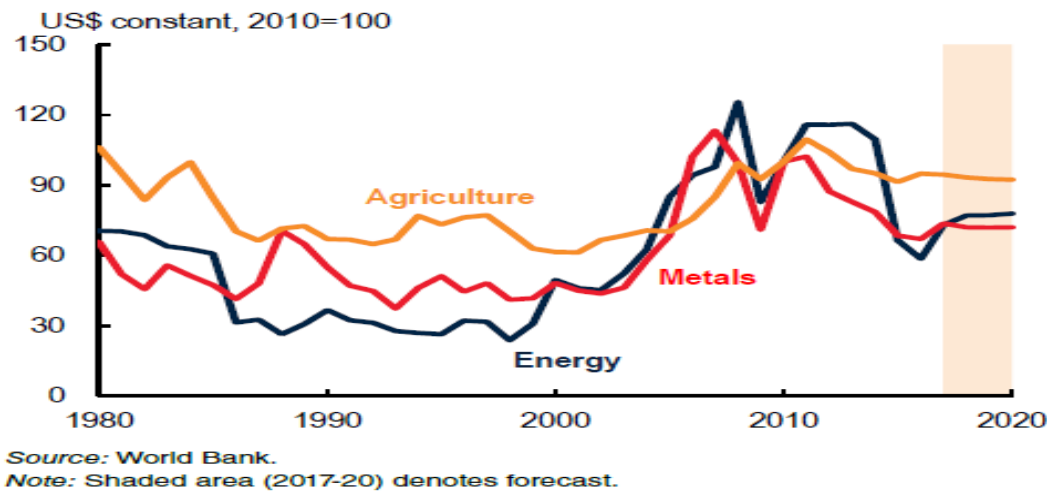
و نوشیدنی‌ها در مبدا تولید همراه با افزایش بوده است و قیمت کاکائو ۷ درصد کاهش داشته است. همچنین قیمت مواد خام بعلت اختلالات حمل و نقل ناشی از شرایط جوی با افزایش همراه بوده است. قیمت دانه‌ها در تاثیر افزایش دانه ذرت ۴ درصد افزایش داشته است. قیمت انواع روغن و روغن خوراکی بطور میانگین ۴ درصد افزایش داشته است. قیمت فلزات و بدلیل محدودیت‌های عرضه و افزایش تقاضا ۱۰ درصد افزایش پیدا کرده است. افزایش قیمت فلزات گرانبها نیز در تغییر سلاقی سرمایه‌گذاران این بخش موثر بوده است.

انتظار می‌رود قیمت‌ها در بخش کشاورزی در طول سال ۲۰۱۷ تقریباً ثابت بماند. اما در بخش‌های این گروه تغییرات نسبتاً قابل توجهی وجود داشته باشد. پیش‌بینی می‌شود قیمت غلات با ۳ درصد کاهش همراه باشد. در سال جاری پیش‌بینی‌ها از ماه سپتامبر دارای تغییر نبوده و با توجه به شرایط مساعد رشد محیطی غلات، قیمت دانه‌های اساسی بیشترین رشد را در ۱۵ سال اخیر در بازار بورس تجربه کرده است. با این حال بعلت مشکلات عرضه، قیمت روغن خام در آسیای شرقی و آمریکای جنوبی ۳ درصد افزایش خواهد داشت. پیش‌بینی می‌شود قیمت انواع آشامیدنی‌ها در سال ۲۰۱۷، به میزان ۶ درصد کاهش داشته باشد که علت آن افزایش عرضه کاکائو در آفریقای مرکزی است. قیمت مواد خام به علت کاهش تولید رزین (کائوچوی طبیعی) ۴ درصد افزایش خواهد داشت. با توجه به اینکه چرخه تاثیرات تغییرات آب و هوایی از قبیل ال نینو از سال ۲۰۱۵ متوقف شده است، ریسک پیش‌بینی‌ها در سال ۲۰۱۷-۲۰۱۸ کاهش یافته است. پیش‌بینی می‌شود قیمت انواع کود ۱ درصد افزایش یابد اما همچنان عرضه بخوبی صورت می‌گیرد. کلید کاهش ریسک در بخش کشاورزی سیاست‌های حمایتی دولت‌ها و کاهش قیمت سوخت می‌باشد.

روند تغییرات قیمت غلات براساس گزارش شورای جهانی غلات طی سال‌های ۱۷-۲۰۱۵ قیمت: دلار/تن

نام کالا	مبداء	نوع حمل	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷
گندم	استرالیا	فوب	۲۱۸	۲۰۹	۲۰۶
		CFR	۲۴۸	۲۲۷	۲۳۴
	دریای سیاه	فوب	۱۹۳	۱۸۰	۱۹۰
		CFR	۲۲۶	۲۰۱	۲۱۷
	کانادا	فوب	۲۳۱	۲۱۸	۲۴۶
		CFR	۲۷۸	۲۴۴	۲۸۹
آلمان	فوب	۱۹۵	۱۸۴	۱۹۸	
	CFR	۲۳۰	۲۱۰	۲۲۵	
برنج	تایلند	فوب	۳۶۱	۳۸۸	۳۹۱
		CFR	۴۰۴	۴۱۳	۴۱۸
	هندی باسماتی	فوب	۷۶۳	۷۵۶	۱,۰۶۹
		CFR	۷۷۸	۷۷۲	۱,۰۹۰
	ویتنام	فوب	۳۶۸	۳۵۱	۳۷۰
		CFR	۴۱۳	۳۷۶	۴۰۰
اروگوئه	فوب	۵۰۶	۴۶۹	۴۹۵	
	CFR	۵۶۸	۵۰۶	۵۳۷	
روغن سویا	آرژانتین	فوب	۶۷۴	۷۲۸	۷۴۹
		CFR	۷۵۴	۸۰۴	۸۱۹
	برزیل	فوب	۶۷۶	۷۳۵	۷۵۲
روغن آفتابگردان	اوکراین	فوب	۷۹۱	۷۸۴	۷۴۷
		CFR	۸۴۶	۸۳۸	۷۹۷
روغن پالم	مالزی	فوب	۵۳۰	۶۶۳	۶۹۴
		CFR	۵۸۰	۷۱۰	۷۴۵
	اندونزی	فوب	۵۰۷	۶۶۲	۶۶۴
		CFR	۵۵۶	۷۱۰	۷۱۲
شکر	برزیل	فوب	۳۲۹.۱	۳۹۸	۳۵۴
		CFR	۳۶۹.۱	۴۱۹	۳۸۶

روند شاخص قیمت کالاها طی بازه زمانی ۲۰۱۷-۱۹۸۰ و چشم انداز آن تا سال ۲۰۲۰

۱۲- مهم ترین اولویت های بخش بازرگانی و خدمات مالی در لایحه بودجه ۱۳۹۷ کل کشور

- ایجاد و گسترش بسترهای تجاری، انعقاد پیمان ها و قراردادهای دو یا چند جانبه برای دسترسی به بازارهای صادراتی، انجام اقدامات حمایتی در جهت توسعه صادرات غیرنفتی به کشورهای هدف، تقویت تشکل های صادراتی تخصصی، حمایت از تشکیل و توسعه شرکتهای بزرگ صادراتی و شرکت های مدیریت صادرات و تشکیل کنسرسیوم های بین المللی، حمایت از تشکیل واحدهای خدماتی متنوع تجارت خارجی
- جلب سرمایه گذاری خارجی و رفع موانع جذب آن با اولویت کشورهای صاحب تکنولوژی و نوآوری با رویکرد توسعه صادرات و انتقال فناوری به منظور گسترش بهره وری دانش بنیان حوزه هایی که قابلیت جذب بالا دارد
- عملیاتی نمودن کاهش مبادی ورودی کم فعالیت
- تجهیز گمرکات به دستگاه های کنترلی پیشرفته از طریق خرید و نصب دستگاه های پرتونگاری
- ایجاد زیرساخت های الکترونیک در گمرکات کشور از طریق اجراء راه اندازی سامانه جامع گمرکی، ایجاد پنجره واحد الکترونیکی، سیستم مدیریت ریسک هوشمند، اظهار الکترونیکی کالا، درب خروج کالا، سیستم وب بنیاد.
- تسهیل در صدور مجوزها و سایر فرایندهای مربوط و ایجاد پنجره واحد جهت ارائه خدمات.
- نظارت بر بازار و برنامه ریزی تامین و توزیع کالاهای اساسی نظیر گندم، برنج، روغن خام و شکر
- تأمین منابع مالی لازم برای واردات و ذخیره سازی کالاهای اساسی و استقرار کامل سامانه نظارتی برای رصد کردن گردش وجوه و کالا.
- تدوین طرح جامع ساماندهی گندم، آرد و نان با هدف ایجاد رقابت و کاهش بار مالی و ضرر و زیان دولت.

- تدوین طرح‌های جامع ساماندهی زنجیره ارزش محصولات اساسی با رویکرد کاهش مداخله دولت و ایجاد ارزش افزوده.
- واگذاری هر چه بیشتر امور تصدی‌گری به تشکل‌های صنفی تولیدی، توزیعی و خدماتی، اتحادیه‌ها و تعاونی‌ها و همچنین تشکل‌های مردم‌نهاد حمایت از مصرف‌کننده.
- ایجاد تغییرات اساسی در سازوکار مبادله محصولات بخش به منظور به حداقل رساندن واسطه‌گری غیرضرور و بهره‌مندی هرچه بیشتر کشاورزان.
- کاهش قابل توجه آثار بودجه‌ای ایفای نقش دولت در تضمین خرید محصولات کشاورزی با استفاده از ظرفیتهای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و بند الف ماده ۳۲ قانون برنامه ششم توسعه.
- اقتصادی نمودن اندازه واحدهای تولیدی کشاورزی از طریق افزایش حاشیه سود کشاورزان، ساماندهی نهاده‌ها و تنظیم بازار کالاهای کشاورزی و گسترش زنجیره ارزش در بخش.
- پیاده‌سازی الگوی مناسب کشت و هدایت نمودن حمایتها از تولیدکنندگان به رعایت این الگو.

